

Naturvärdesinventering 2022 - 2023 för revidering av strandgeneralplan och flytt av byggrätter – Larsmo kommun

Innehåll

1. Bakgrund och metodik	3
1.1 Bedömningsgrunder och kriterier för naturvärden.....	4
1.2 Rekommendationer tre nivåer	4
2. Resultat av naturvärdesinventeringen med rekommendationer	5
KOD 1.01.....	5
KOD 1.02.....	7
KOD 1.03.....	9
KOD 1.04.....	11
KOD 1.05.....	13
KOD 1.06.....	15
KOD 1.08.....	17
KOD 1.10.....	19
KOD 1.11.....	21
KOD 1.12.....	23
KOD 1.13.....	25
KOD 1.14.....	27
KOD 1.15.....	29
KOD 1.19.....	31
KOD 1.20.....	33
KOD 1.21.....	35
KOD 1.22.....	37
KOD 1.23.....	39
KOD 1.24.....	41
KOD 1.25.....	43
KOD 1.26.....	45
KOD 1.27.....	47
KOD 1.28.....	49
KOD 2.01.....	51
KOD 2.02.....	54
KOD 2.03.....	57
KOD 2.04 & 2.05	59
KOD 2.06.....	61
3. Sammandrag av rekommendationer för planeringen.....	64
4. Litteratur.....	65

1. Bakgrund och metodik

Larsmo kommuns strandgeneralplan har vunnit laga kraft 2013. En revidering av strandgeneralplanen startade 2021 och syftet med den är att uppdatera generalplanens innehåll och i motiverade fall flytta byggrätter. Planering av markområden skall grunda sig på tillräckliga undersökningar och utredningar. Till dessa undersökningar hör också en inventering av områdets naturvärden. Målsättningen med naturinventeringen är att den skall ge tillräckligt god kännedom om ett områdes naturvärden för att kunna bedöma hur en eventuell flytt av byggrätten inverkar på den biologiska mångfalden.

Den nu aktuella naturinventeringen omfattar en inventering av växtlighet och naturtyper på de fastigheter med byggrätt, och på de fastigheter vart markägaren önskar flytta byggrätten. Sammanlagt är det fråga om 46 fastigheter i första omgången 2022, i andra omgången från 2023 tillkom ytterligare 12 fastigheter med. Målsättningen är att allmänt beskriva naturen på de planerade byggplatserna och att hitta skyddsvärda naturtyper enligt naturvårdslagen och vattenlagen. Förutom de enligt lag skyddade naturtyperna, noterades naturtyper som kan vara viktiga för den biologiska mångfalden eller som utgör livsmiljö för hotade eller skyddade arter. Av de arter som nämns i bilaga IV i EU:s naturdirektiv har i fält inventerats flygekorre. Övriga direktivarter samt hotade fågelarter har noterats i den mån de observerats eller utvärderats utgående från livsmiljöer.

För fyra fastigheter (Kod 1.04, Kod 1.08, Kod 1.14 och kod 1.21), där inventeraren bedömt att det finns lämplig miljö för flygekorre, har 2022 sänts en förfrågan om nyare observationer av flygekorre till Närings-, trafik- och miljöcentralen i södra Österbotten. Dessa fastigheter ligger på fastlandet. Det finns inga kända observationer av flygekorre på öarna i Larsmo skärgård. För övriga fastigheter har observationer av flygekorre kontrollerats via laji.fi. I maj 2023 har inventeraren besökt de områden där det finns äldre skog lämpad för flygekorre, samt de områden där det tidigare funnits flygekorre, avsikten var att i terräng söka efter spår av flygekorren. Spår av flygekorren har vid inventeringen i maj 2023 hittats på tre fastigheter (Kod 1.08, Kod 2.02 och Kod 2.06), resultatet presenteras närmare under respektive fastighet.

Åkergroda (*Rana arvalis*) har inventerats översiktligt, dels genom att i laji.fi kontrollera förekomst och dels genom att bedöma strändernas lämplighet som lek område för grodorna och omgivande områdes lämplighet som livsmiljö. Åkergrodan föredrar permanenta vatten med solexponerade stränder och en vattenvegetation typisk för näringsfattigare vatten i sitt val av lekmiljö. Som livsmiljö föredrar den fuktiga marker och då helst lövskog och våtare sumpmarker, men förekommer även på fuktiga ängar, vallar och skogar. I laji.fi portalen finns inga observationer av åkergroda i Larsmo kommun men på Jakobstad stads sida i södra delen av Larsmosjön finns två observationer. Fastigheter med stränder i havsområdet bedöms i de flesta fall ha för exponerade eller annars olämpliga stränder för att föredras som lekplats för åkergroda. Det är endast fastighet kod 1.13 som har en lämplig livsmiljö och eventuell lekplats för åkergroda. Av de fastigheter som finns i Larsmosjön bedöms en fastighet (Kod 2.01) ha sådan strandmiljö och möjlig livsmiljö i närheten att det eventuellt kan finnas en lekplats för åkergroda.

I de flesta fall har inventeraren besökt både den plats varifrån byggrätten flyttas och den plats vart markägaren önskar flytta byggrätten. Endast en plats, varifrån byggrätten skall flyttas, har inte besökts eftersom det inte ansågs nödvändigt för att ge ett utlåtande. Naturvärden på respektive plats har bedömts och getts bedömningen låg, medel, hög samt motiveringar vad bedömningen grundar sig på. I rekommendationerna strävar man efter att i första hand flytta byggrätten från ett område med högre naturvärden till ett område med lägre eller likartade naturvärden.

För identifiering av fastigheten i rapporten används samma kodbeteckning, som i det material inventeraren erhållit från kommunen. Därtill ges fastighetsbeteckningen för varje område. Ursprungsfastigheten, den fastighet varifrån byggrätten flyttas, presenteras först och därefter mottagande fastighet, vart markägaren önskar att byggrätten flyttas. I texten används även beteckningen ursprungsfastighet och mottagande fastighet för att särskilja de två områdena.

Naturinventeringen gjordes under tiden 20.6 -1.7.2022 och 8.5–8.7.2023 av FM biolog Carina Rönn, Kvarken Nature and Fishing. Uppgifter om fastigheter och flygfoton över områdena kommer från Larsmo kommun.

1.1 Bedömningsgrunder och kriterier för naturvärden

Trädbestånd: Här bedöms i första hand ålder och struktur på trädbeståndet. Har fastigheten en äldre naturlig skog är naturvärdena högre än om det är en ekonomiskog.

Växtlighet och arter: Noteras de mest allmänt förekommande växtarterna och om det förekommer hotade eller skyddade arter.

Naturtyper: Enligt lag skyddade naturtyper, ovanliga naturtyper som har betydelse för den biologiska mångfalden, naturtyper i Metso-programmet, naturtyper där noteras hotade eller skyddade arter har getts höga naturvärden.

Strandäng: Strandängens tillstånd och storlek. En arealmässigt stor strandäng i naturtillstånd, där växtligheten är lågväxande och hyser en mångfald av örter har höga naturvärden. Stränder där höga örter, vass och buskage dominerar har lägre naturvärden.

Vattenområdet utanför: Vattenmiljöns naturvärden, grunda skyddade vikar eller dybotten med skyddsvärd växtlighet ges högre naturvärden. Även djup och behov av muddringar noteras eller om vattenområdet har muddrats. Av naturhänseende är det inte att rekommendera att bebygga stränder, där det krävs omfattande muddringar för att utnyttja byggrätter. Det är en fördel att flytta byggrätter till ett område där krävs mindre omfattande muddring för att nå platserna med båt.

Även naturvärden i omgivande miljöer kan ligga som grund för bedömningen till exempel närhet till fågelskär eller fisklekplatser.

1.2 Rekommendationer tre nivåer

1. Byggrätten flyttas inte, naturvärdena på den fastighet vart byggrätten skall flyttas är betydligt högre, än på den fastighet varifrån den flyttas, eller den mottagande fastigheten har en skyddsvärd naturtyp eller en naturtyp som är ett lagobjekt.

2. Byggrätten kan flyttas, naturvärdena på bägge fastigheterna är likvärdiga, andra orsaker än naturvärden kan ligga som grund för om en flytt av byggrätt är möjlig. I vissa fall har bedömts att byggrätten kan flyttas om vissa förutsättningar uppfylls för att bevara den biologiska mångfalden.

3. Byggrätten bör flyttas, naturvärdena på den fastighet varifrån byggrätten flyttas är betydligt högre än på den fastighet vart den flyttas, eller ursprungsfastigheten har en skyddsvärd naturtyp eller en naturtyp som är ett lagobjekt.

2. Resultat av naturvärdesinventeringen med rekommendationer

KOD 1.01

Från fastighet 440-402-9-303 på Svinören (bild 1 och 2)

Fastigheten finns på holmen Svinören (karta 1), tomten har i nuvarande strandgeneralplan beteckningen Ra/s. Den mest värdefulla naturen är klibbalslunden längs stranden. I övrigt håller ett enormt bestånd av rönnspirea på att överta området. Från 2023 klassificeras rönnspirean som en invasiv art, den kommer att förstöra fastighetens naturvärden om den inte utrotas. Över tomten går en väl upptrampad stig, som hålls fri från rönnspirea av grannarna. Övre delen av tomten består av planterad granskog, skogstypen är lundartad. På området växer även cembratallar. Stranden är svåråtkomlig med båt, den är låglänt och kraftigt vassbevuxen. På granntomten finns en kulturhistoriskt värdefull byggnad, en gammal villa från 1890-talet.

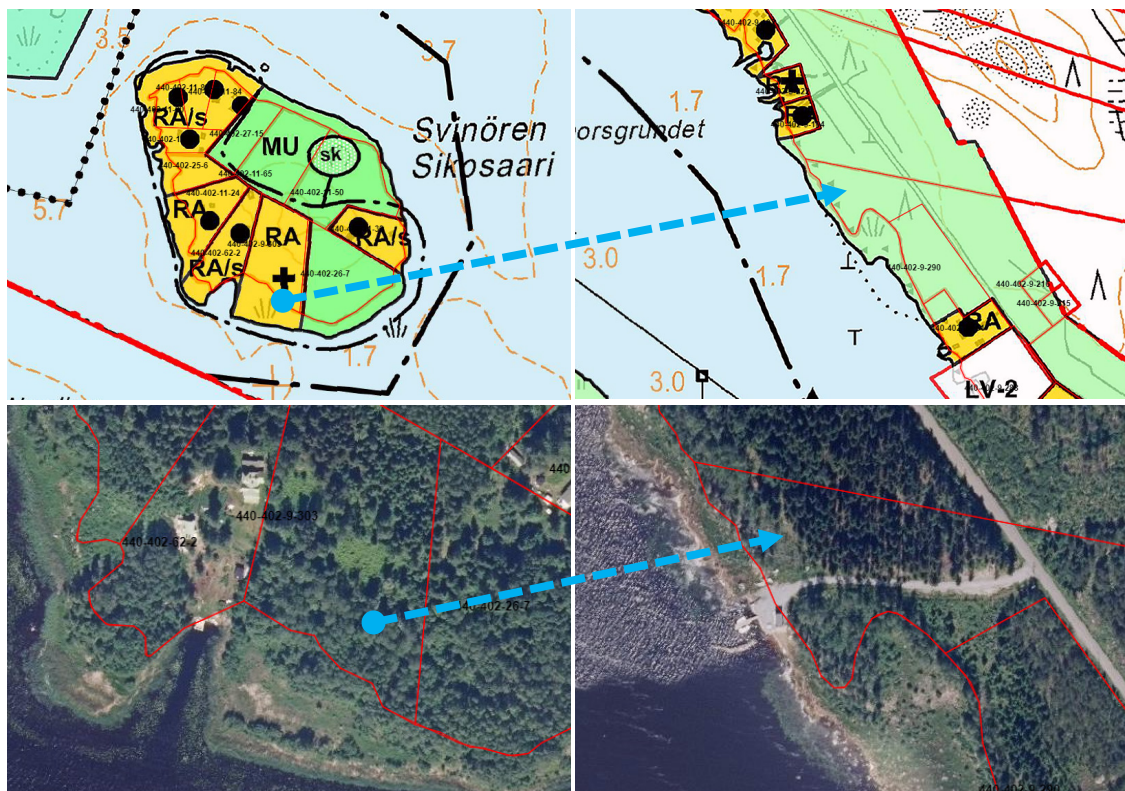
Naturvärden: Medel, i första hand den strandnära klibbalslunden och en omuddrad strand, beståndet av rönnspirea sänker bedömningen eftersom det har förstört och fortsätter förstöra naturvärdena.

Till fastighet 440-402-9-303 på Skabbskär, Larsmo fastland (bild 3 och 4)

Skogen på fastigheten består av medelålders granskog och ung björkskog med en mindre granplantering. Trädbeståndet närmast stranden är björk-alskog med höga örter i markbotten. Skogstypen är frisk moskog (MT) och lundartad moskog (OMT), markbotten är mineraljord. På området står en liten stuga på hjul och det finns en båthamn med en byggd stenpir. Väg är dragen ända ner till stranden. Den naturliga strandäng som finns kvar är smal och bevuxen med vass och buskar.

Naturvärden: Låga, fastigheten har inga speciella naturvärden, området är rätt låglänt.

Rekommendationer och påpekanden: Byggrätten kan flyttas.

Karta 1. Gällande strandgeneralplan och flygbild av fastigheterna med kod 1.01. Pilen visar varifrån och vart markägaren önskar flytta byggrätten.

Bild 1 och 2. Området på Svinören varifrån byggrätten flyttas. Bild 1 en vy över stranden och bild 2 rönnspirean i förgrunden och den strandnära klubbalslunden i bakgrunden. Rönnspirean växer hög och ogenomträngligt tät.

Bild 3 och 4. Väg är dragen ner till stranden och här har placerats en liten stuga på hjul samt färdigställt en båthamn.

Bild 5. Skogen, markbotten är mineraljord.

KOD 1.02

Från fastighet: 440-402-11-82 på Svinören (bild 6 och 7)

Fastigheten finns på holmen Svinören (karta 2), den har i nuvarande strandgeneralplan beteckningen Ra/s. Trädbeståndet är lövskogsdominerat med grova björkar och klibbalar. Växtligheten är lummig med ormbunsväxter, hässlebrodd och liljekonvalj. Skogstypen är lund. Skogen innehåller mycket död ved och flera hålbbyggande fåglar observerades (mesar, större hackspett). Strandängens är smal med halvgräs och örter.

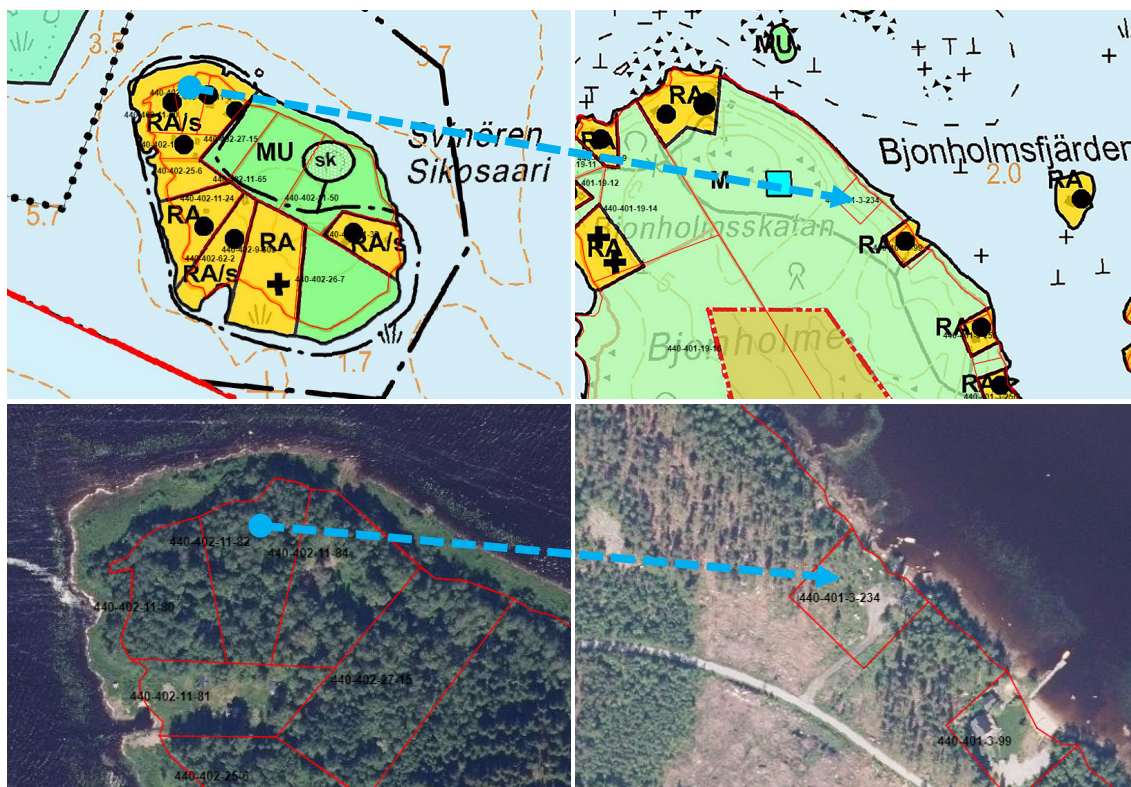
Naturvärden: Höga, strandnära klibbalslund i naturtillstånd, strandäng och strand i naturtillstånd

Till fastighet: 440-401-3-234 Bjonholmen, Eugmo (bild 8 och 9)

Tomten är hög och brant mot stranden. Skogen är kalhuggen med enstaka träd kvarlämnade. På tomten finns en liten utjämnad plan där det står en husvagn med tält. Skogstypen är frisk moskog (MT) av blåbär-lingontyp, markbotten är moränmark. Vid stranden finns en båt och brygga. Strandens är muddrad och muddermassorna har lagts på stranden. Till platsen finns bilväg.

Naturvärden: Låga

Rekommendationer och påpekanden: Byggrätten bör flyttas, höga naturvärden på ursprungsfastigheten.

Karta 2. Översiktskarta och flygbild av fastigheterna med kod 1.02. Pilen visar varifrån och vart markägaren önskar flytta byggrätten.

Bild 6 och 7. Fastigheten på Svinören. Klubbalslund i naturtillstånd är en värdefull naturtyp. Även strandängen och stranden är i naturtillstånd.

Bild 8 och 9. Fastigheten vart byggrätten flyttas är i användning, skogen bakom är en kalavverkad yta och stranden har muddrats för att möjliggöra båthamn.

KOD 1.03

Från fastighet: 440-402-13-163 på Stora Grundön (bild 10 och 11)

Fastigheten finns på holmen Stora Grundören (karta 3), här finns två byggrätter varav den längre norrut är outnyttjad och skall flyttas bort. Trädbeståndet är en äldre blandskog med grova granar och björk. På platsen där den sannolika byggplatsen finns, har en del träd gallrats bort. Skogen är lummig och innehåller även en del död ved. Skogstypen är lundartad (OMT) och frisk moskog (MT) av blåbärstyp. Skogen växer ända ner till stranden, varför strandäng saknas.

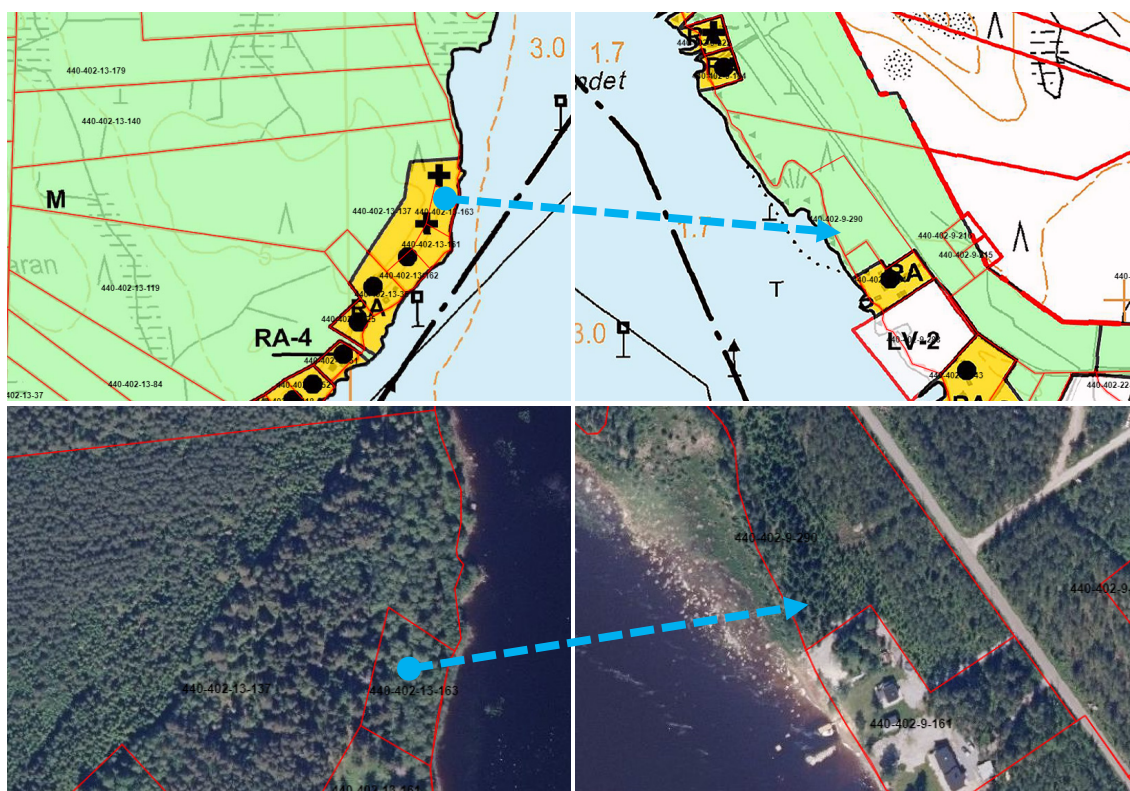
Naturvärden: Medel, äldre granblandskog, naturlig strandlinje

Till fastighet: 440-402-9-290 på Västerön, Larsmo (bild 12 och 13)

Fastigheten är belägen på Larsmo fastland. Trädbeståndet på fastigheten består av en tät ung granskog och en tallplantering. Skogstypen är frisk moskog (MT) av blåbär-lingontyp. Det finns en byggd väg halvvägs ner till stranden och en jämnad markyta som används av ägaren. Stranden och strandängen är i naturtillstånd. Den långgrundna och steniga stranden kommer att kräva muddring för att få den framkomlig med båt. Strandängen är smal och vattendränkt med växtlighet bestående av starr och höga örter, utanför växer ett vassbälte. Strandskogens trädbestånd är främst klibbal med en undervegetation av höga örter.

Naturvärden: Låga, naturlig strandlinje

Rekommendationer och påpekanden: Byggrätten kan flyttas. Stranden kommer att kräva omfattande muddring ifall man vill anlägga en hamn för båt. Muddermassorna rekommenderas i sådana fall att de körs upp på land och inte läggs på stranden.

Karta 3. Översiktskarta och flygbild av fastigheterna med kod 1.03. Pilen visar varifrån och vart markägaren önskar flytta byggrätten.

Bild 10 och 11. Strandlinjen är naturlig och stranden lättframkomlig på ursprungsfastigheten. Den högra bilden visar samma område ovanför stranden, en del träd har röjts men det finns fortfarande kvar äldre grov skog på området.

Bild 12 och 13. Trädbeståndet närmast stranden på mottagande fastighet är tät ung granskog. Strandens är långgrund och stenig.

KOD 1.04

Från fastighet: 440-402-9-278 på Lilla Grundören (bild 14 och 15)

Fastigheten ligger på holmen Lilla Grundören (karta 4). På fastigheten finns två byggrätter, varav den ena har utnyttjats. Det samfällda strandområdet framför den utnyttjade byggrätten, har använts som upplagsplats för muddermassor. Det är en jämn yta beväxt med gles vass och starr, utanför finns en tät vassbård. Muddermassorna håller på att växa igen med sly (al och björk). Stranden kommer att kräva ytterligare muddring för att vara tillgänglig med båt. Innanför muddermassorna finns en vall mot privat mark, där det strax innanför finns ett blött område med bland annat toplösa, åkerbär och starr. Trädbeståndet längs stranden utgörs av en bård av klibbal och björk, strandskogen innehåller även en del död ved. Ovanför strandskogen finns ett mindre område med halvgammal grandominerad blandskog. Ovanför tomten växer tallekonomiskog. Skogstypen är lundartad moskog (OMT). Området är låglänt.

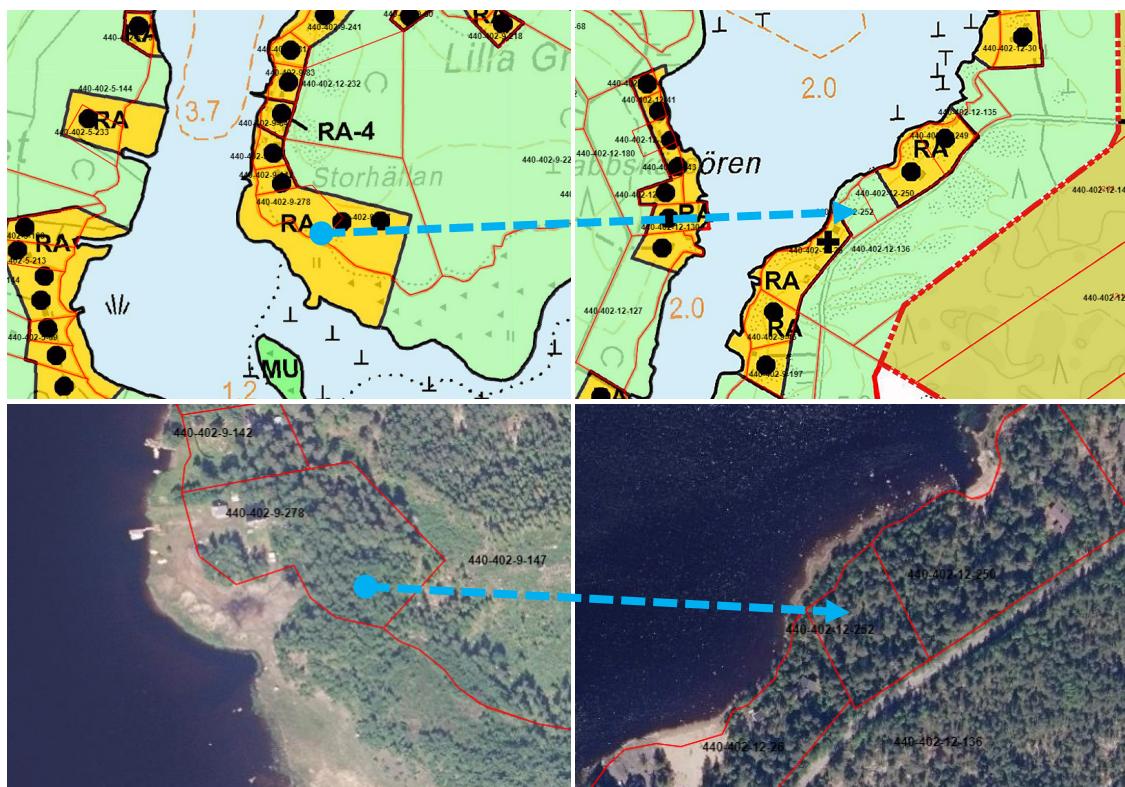
Naturvärden: Låga - Medel, en liten bit söderut finns ett fågelskärr med häckande vitfågel, strandzonen omuddrad

Till fastighet: 440-402-12-252 vid Kåtaflag, Kackur (bild 16, 17 och 18)

Fastigheten är belägen på Larsmo fastland, i den yttre delen av viken Kåtaflag på Larsmo fastland. Trädbeståndet på tomten är en äldre naturlig skog med mycket tall, tomten är hög med berg i dagen nära stranden. Skogstypen är frisk moskog av blåbär-lingontyp på den övre delen av tomten. Nära stranden kommer berg i dagen och här växer en hällmarksskog med delvis gamla tvinvuxna tallar. Stranden är vassbevuxen och strandängen är smal, strandskogen består av en smal al-lövskogsbård. Fastigheterna både söder och norr om den tilltänkta tomten är bebyggda, en bilväg går förbi fastigheten. För fastigheten har begärts in uppgift om förekomst av flygekorre från NTM-centralen. Men inga observationer av flygekorre finns för fastigheten.

Naturvärden: Medel, hällmarksskog med delvis gamla tallar, strandlinjen naturlig

Rekommendationer och påpekanden: Byggrätten kan flyttas.

Karta 4. Översiktskarta och flygbild av fastigheterna med kod 1.04. Pilen visar varifrån och vart markägaren önskar flytta byggrätten.

Bild 14 och 15. Strandskogen består av klipbal och björk, strandlinjen är kraftigt vassbevuxen och omuddrad.

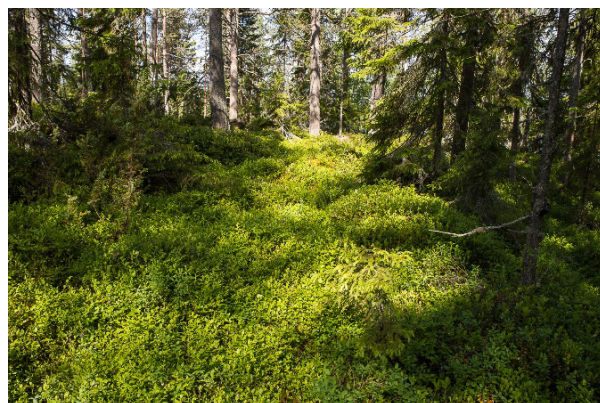
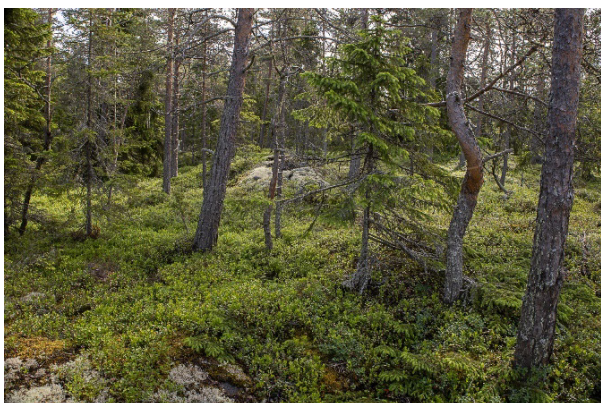

Bild 16 och 17. Hällmarksskog närmare stranden, den övre skogen är en bördig frisk moskog även om det sannolikt är nära till berggrunden.

Bild 18. Strandzonen är smal.

KOD 1.05

Från fastighet: 440-401-9-7 på Stora Lusön, Eugmo (bild 19)

Fastigheten finns på holmen stora Lusön (karta 5). Vattenområdet utanför är en långgrund vik med en dyg botten beväxt med borststräse (*Chara aspera*). Kransalger är känsliga mot muddring och de är en nyckelart i grunda skärgårdsmiljöer. Fastigheten kan endast nås med båt och med tanke på muddringsbehov är byggrätten dåligt placerad.

Strandängen är smal med gräsväxtlighet. Zonen med strandskog är smal och består av unga alar, skogen ovanför är tallekonomiskog, skogstypen är frisk moskog (MT)

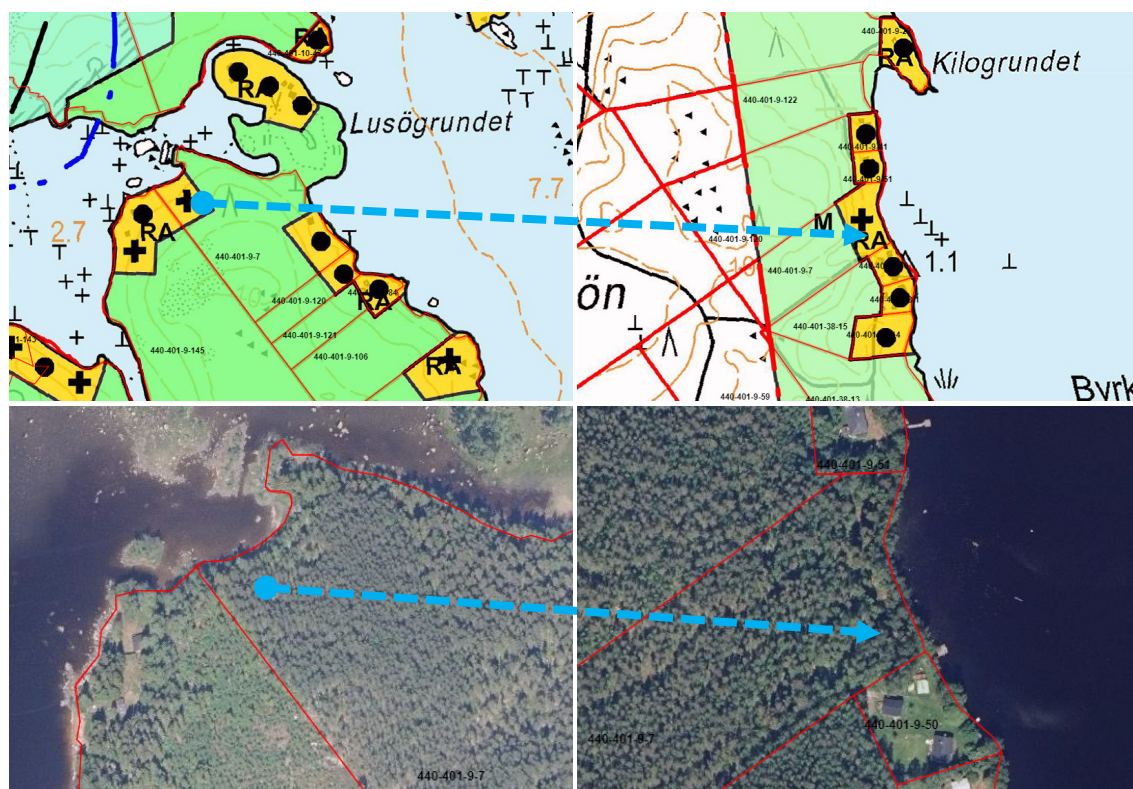
Naturvärden: Höga, den grunda dyga vikbotten med en kransalgäng (*Chara aspera*). Man har börjat återinplantera kransalger i miljöer där de försvunnit, därför är det betydelsefullt att inte förstöra de miljöer där de finns naturligt.

Till fastighet: 440-401-9-7 på Byrkön, Eugmo fastland (bild 20 och 21)

Trädbeståndet närmast stranden är en medelålders granskog med stort inslag av björk, ovanför finns en äldre tallplantering på hög moränmark. Skogstypen är mestadels frisk moskog (MT) men inslag av lundartad moskog (OMT) speciellt närmast stranden. Skogen växer ända ner till vattenbrynet, varför strandäng saknas. Stranden är vassbevuxen och grund. På fastigheten finns en befintlig byggrätt, grannfastigheterna är bebyggda.

Naturvärden: Låga, strandlinje i naturtillstånd

Rekommendationer och påpekanden: Byggrätten bör flyttas på grund av höga naturvärden på ursprungsfastigheten. Den mottagande fastigheten har från tidigare en byggrätt och grannfastigheterna är bebyggda.

Karta 5. Översiktsskarta och flygbild av fastigheterna med kod 1.05. Pilen visar varifrån och vart markägaren önskar flytta byggrätten.

Bild 19. Vattenområdet framför stranden är grunt och skulle kräva muddring för att kunna utnyttja området. Bottenväxtligheten består av ett *Chara aspera*-samhälle, som är en nyckelart och känslig för muddring.

Bild 20 och 21. Närmast stranden har man sparat ett område med granblandskog, strandskogen växer ända ner till vattenbrynet, utanför ligger en öppen fjärd i Larsmosjön.

KOD 1.06

Från fastighet: 440-402-11-80 på Svinören (bild 22, 23 och 24)

Fastigheten finns på holmen Svinören (karta 6), den har i nuvarande strandgeneralplan beteckningen Ra/s. På området växer en fin strandnära klibbalslund i naturtillstånd. Området är lummigt och i skogen växer höga örter och gräs. Skogstypen är lund. Strandängens är smal med höga örter och vass. På området finns eventuellt en gammal hamnplats (bild 24).

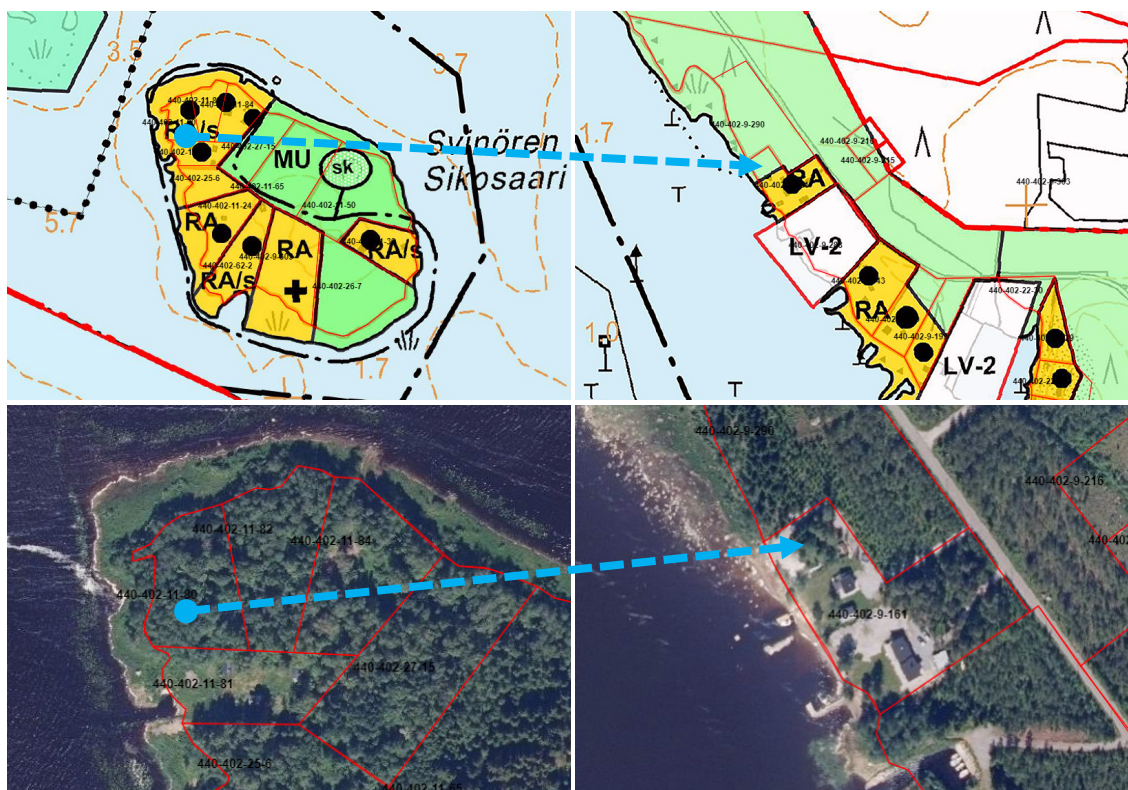
Naturvärden: Höga, strandnära klibbalslund i naturtillstånd, strandäng och strand i naturtillstånd

Till fastighet: 440-402-9-161 på Västerön, Larsmo (bild 25 och 26)

Fastigheten är belägen på Larsmo fastland. Fastigheten är bebyggd från tidigare och gränsar till en annan flytt av byggrätt (Kod 1.03). Skogen på fastigheten består av yngre granskog och tallplantering. Skogstypen är frisk moskog av blåbär-lingontyp på moränmark. På området finns en upplagsplats för muddermassor. Stranden har delvis samma steniga och långgrundna karaktär som fastigheten med kod 1.03. Strandväxtligheten består av höga örter, starr och vass.

Naturvärden: Låga, strandlinje i naturtillstånd

Rekommendationer och påpekanden: Byggrätten bör flyttas, höga naturvärden på ursprungsfastigheten.

Karta 6. Översiktsskarta och flygbild av fastigheterna med kod 1.06. Pilen visar varifrån och vart markägaren önskar flytta byggrätten.

Bild 22 och 23. Stranden och strandängen är i naturtillstånd, klibbal dominerar trädbeståndet närmare stranden.

Bild 24. Stensättningen som leder upp från stranden tyder på att här kan ha funnits en hamnplats, den är idag högt upp på land.

Bild 25 och 26. Bakom stenvallen har man placerat muddermassor sannolikt från grannfastigheten, stranden är stenig och långgrund.

KOD 1.08

Från fastighet: 440-401-4-69 på Stenskäret, Eugmo (bild 27 och 28)

Fastigheten finns längst ut på udden av Stenskäret (karta 7). Trädbeståndet är äldre grandominerad blandskog, skogen är tät med sparsam undervegetation, strandskogen består av unga granar och björk. Skogstypen är frisk (MT) och lundartad (OMT) moskog på moränmark. Stranden är långgrund och vattenområdet utanför blockrikt (bild 28). Strandängan närmast skogen har buskage av vide, hägg och al, här hittas ett bestånd av bland annat pyrola, ovanför strandvallen i strandskogen växer även lummer. Stranden fortsätter i en fin öppen strandäng med låg örtväxtlighet av typiska strandväxter och halvgräs.

Naturvärden: Hög, olika skikt av strandskog-strandäng med äldre skog i naturtillstånd, strandlinje i naturtillstånd

Till fastighet: 440-401-4-69 på Stenskäret, Eugmo (bild 29 och 30)

Byggrätten flyttas inom samma fastighet och samma strandområde en kort bit norrut Trädbeståndet är äldre granskog, närmast stranden växer en bård av unga granar, al och björk. Skogstypen är frisk (MT) och lundartad (OMT) moskog på moränmark. Stranden är stenig och blockrik. Strandängan är smal med typisk låg örtväxtlighet. Vattenområdet utanför är djupare än föregående.

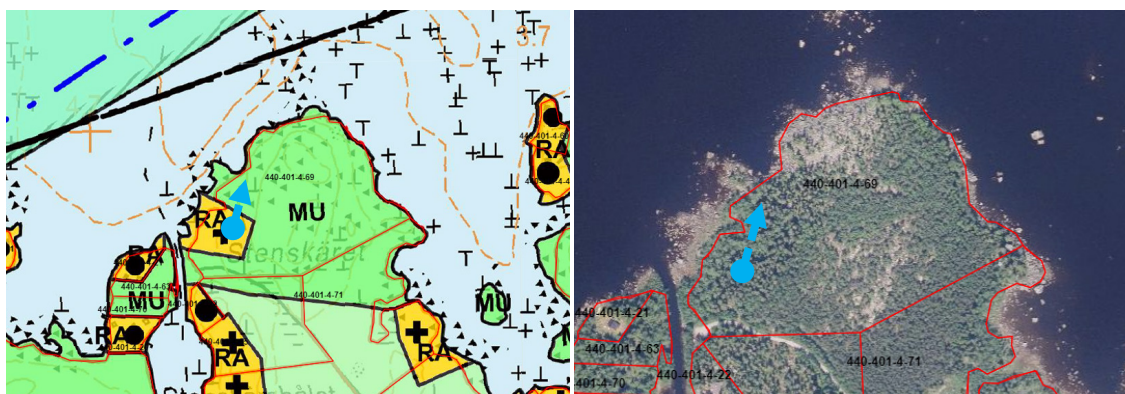
I Naturinventeringen av MU-områden i Larsmo kommun rekommenderas att MU området tas bort och ersätts med beteckningen M (Kanckos 2022). Naturinventeraren har våren 2023 hittat spår (avföring) av flygekorre inom samma skogsområde, dock inte på själva byggplatserna. Avföringen hittades under en gran nära vägen som leder till hamnen. Inga boplatser för flygekorre har hittats i skogen. Naturinventeraren bedömer att flygekorren inte är ett hinder för att flytta byggrätten längre bort enligt förslaget.

Tabell 1. Närmare plats och typ av observation av spår av flygekorre.

Typ av observation	Trädslag och kommentarer	Koord N, Koord E (ETRS TM35FIN)
Avföring av flygekorre	Gran	N7086309, E288576

Naturvärden: Medel, äldre skog i naturtillstånd, strandlinje i naturtillstånd

Rekommendationer och påpekanden: Byggrätten bör flyttas, den nya platsen har en strand som är mera lämpad för byggande och som inte kräver omfattande muddring. Om man avser bygga en väg till stugplatsen rekommenderas att man bygger den på gränsen till ekonomiskogen. På så sätt bevarar man större del av den äldre granskogen där det förekommer flygekorre.

Karta 7. Översiktskarta och flygbild av fastigheterna med kod 1.08. Pilen visar varifrån och vart markägaren önskar flytta byggrätten.

Bild 27 och 28. Skogen på ursprungsfastigheten är en tät äldre granskog med sparsam undervegetation, stranden är långgrund och blockrik med en lågväxande strandväxtlighet.

Bild 29 och 30. Skogen på den mottagande fastigheten är en äldre granskog, skogen är inte lika tät som föregående, stranden är blockrik, strandäng saknas.

KOD 1.10

Från fastighet: 440-402-11-84 på Svinören, Larsmo (bild 31 och 32)

Fastigheten på holmen Svinören (karta 8) har i nuvarande strandplan beteckningen Ra/s. På stranden finns en liten hamnplats och ett körspår leder upp till den tidigare stugplatsen. Där det tidigare har stått en byggnad, finns numera en öppen jämn yta eller glänta. Byggnaden är bortflyttad men fortfarande vittnar växter som brudspirea, humle, lärkträd och rönnspirea om, att här har funnits mänsklig aktivitet. Strandängan är relativt igenväxt. Växtligheten på tomten är frodig med örter och gräs. Trädbeståndet är äldre lövträdsdominerad skog med stora klibbalar och björkar. Skogstypen är lundartad moskog (OMT). Jämfört med de två grannfastigheterna (Kod 1-02 och 1-06) på Svinören är området inte helt i naturtillstånd.

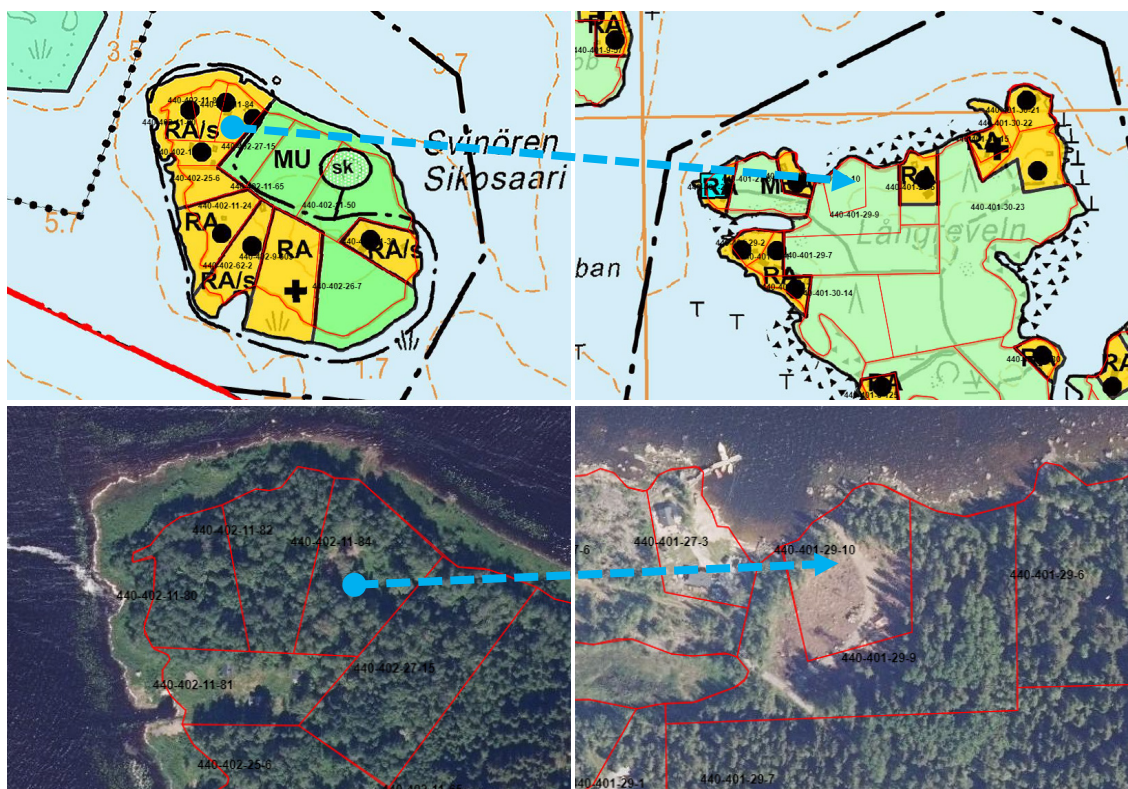
Naturvärden: Medel, området är endast delvis i naturtillstånd, kulturväxter som kan sprida sig finns kring den tidigare gårdsplanen.

Till fastighet: 440-401-29-10 Långreveln, Eugmo (bild 33 och 34)

Fastigheten är belägen på Eugmos fastlandsdel. Trädbeståndet på tomten har huggits ner, längs stranden finns lite lövträd kvar. Markberedning på tomten har påbörjats. Tomten är hög och bergig.

Naturvärden: Låga, fastigheten har inga naturvärden då skogen huggits bort.

Rekommendationer och påpekanden: Byggrätten bör flyttas, genom att flytta byggrätten även från denna tomt bevaras en större helhet i naturtillstånd på Svinören.

Karta 8. Översiktsskarta och flygbild av fastigheterna med kod 1.10. Pilen visar varifrån och vart markägaren önskar flytta byggrätten.

Bild 31 och 32. På den öppna ytan på vänstra bilden har tidigare funnits en byggnad, som numera är bortflyttad, på stranden finns antydningar om hamn och ett körspår leder upp från stranden.

Bild 33 och 34. Det finns inte mycket kvar av naturen på den fastighet vart markägaren önskar flytta byggrätten.

KOD 1.11

Från fastighet: 440-401-11-64 på Björkören, Eugmo (bild 35)

Fastigheten finns på holmen Björkören (karta 9). Trädbeståndet är yngre tallplantering, och skogstypen frisk moskog (MT). Strandskogen utgörs av en smal bård av unga alar, skogen når ner till vattenbrynet varför den steniga stranden endast har en smal strandväxtlighet. Byggrätten ligger inne i en vik med jämn botten, strandlinjen i viken är i övrigt obebyggd.

Naturvärden: Medel, obebyggd grund vik och en strandlinje i naturtillstånd

Till fastighet: 440-401-11-64 på Björkören (bild 36 och 37)

Byggrätten flyttas inom samma fastighet till andra sidan av holmen. Trädbeståndet är samma som föregående det vill säga en yngre tallplantering. Tomten dit byggrätten flyttas är redan bebyggd. Strandängan är smal nedanför en upphöjd plan gräsyta, där det står en byggnad, som möjligen används som gäststuga.

Naturvärden: Låga, fastigheten är redan bebyggd och förändrad

Rekommendationer och påpekanden: Byggrätten bör flyttas, bevaras en längre obruten strandlinje och undviker eventuellt behov av muddring.

Karta 9. Översiktskarta och flygbild av fastigheterna med kod 1.11. Pilen visar varifrån och vart markägaren önskar flytta byggrätten.

Bild 35. Längs stranden finns en inplanerad byggrätt.

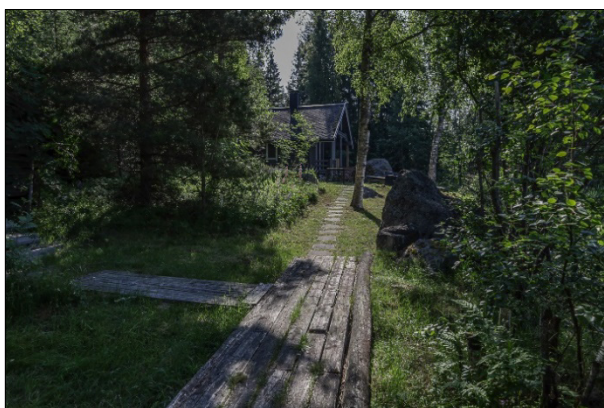

Bild 36 och 37. Från grannen leder en stensatt gångväg till byggnaden som står på tomten. Stranden är upphöjd, det finns ingen egen hamn eller brygga framför byggnaden.

KOD 1.12

Från fastighet: 440-401-1-131 på Dissören (bild 38 och 39)

Fastigheten finns på holmen Dissören (karta 10). Trädbeståndet närmast stranden är en medelålders blockrik granblandskog. Längs stranden växer en smal albård och ovanför samt på delar av fastigheten är skogen ekonomiskog. Skogstypen är lundartad moskog (OMT). Vattenområdet utanför är en grund, stenig och vassbevuxen vik. Strandängerna är slybevuxna och smala. För att nå området med båt krävs omfattande muddringar.

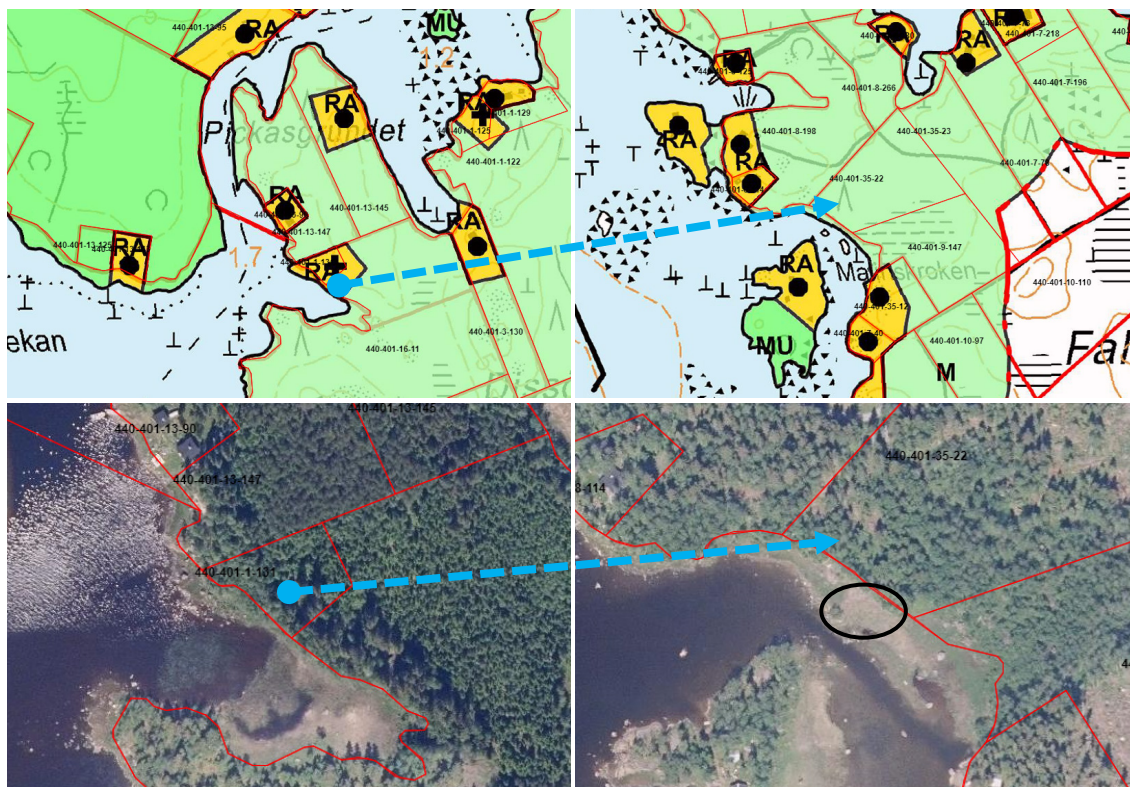
Naturvärden: Medel, strandlinje i naturtillstånd, vassbevuxen grund vik och ett omuddrat vattenområde.

Till fastighet: 440-401-35-22 på Fallskären, Eugmo fastland (bild 40, 41, 42 och 43)

Fastigheten är belägen på Eugmo fastland. Trädbeståndet på tomten är en yngre till medelålders granskog på mineraljord, längs stranden växer en bård av lövträd med björk, al och vide. Skogstypen är lundartad moskog (OMT) med inslag av lund. Södra delen av strandängerna är örtrik, den smalnar av och ändrar karaktär mot norra halvan av tomten, den är inte arealmässigt lika stor som grannfastighetens i söder (Kod 1.13). Växtligheten på tomten är frodig med bland annat hässlebrodd och liljekonvalj.

Naturvärden: Medel, strandängerna närmast mot grannfastigheten i söder bevaras.

Rekommendationer och påpekanden: Byggrätten kan flyttas om byggnaden placeras på den norra halvan av fastigheten. Strandängerna på södra delen mot grannfastigheten 440-401-9-147 bevaras i naturtillstånd. Inga muddermassor får placeras på den markerade delen av strandängerna.

Karta 10. Översiktskarta och flygbild av fastigheterna med kod 1.12. Den smala blåa pilen visar varifrån och vart markägaren önskar flytta byggrätten. Det inringade området bevaras och byggrätten placeras på den norra delen av tomten, markerad med en svart pil.

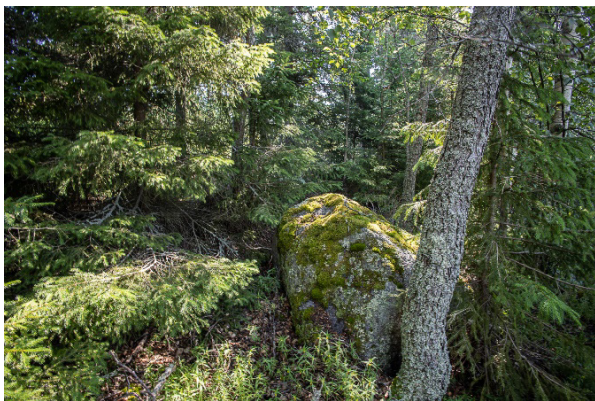

Bild 38 och 39. Trädbeståndet är granskog på blockrik mark, viken utanför är en grundvassvik.

Bild 40 och 41. Trädbeståndet är medelålders granskog, en väg finns i närheten av fastigheten.

Bild 42 och 43. En stig leder ner till stranden, den norra delen av stranden har en smal vassbevuxen strandäng.

KOD 1.13

Från fastighet: 440-402-1-124 på Storlandet (bild 44, 45 och 46)

Fastigheten finns på västra sidan av holmen Storlandet (karta 11). Trädbeståndet är äldre granblandskog med en bård av alar längs stranden. Skogstypen är lundartad moskog (OMT). Delar av en takplåt, lite metallskräp och en gammal hamn påminner om att här tidigare har funnits en byggnad. Vegetationen är frodig med liljekonvalj, nejlikrot, gräs och nässla. Stranden kantas av en vassbård utan strandäng då skogen når ner till vattenbrynet. Tomten är hög och stranden relativt djup.

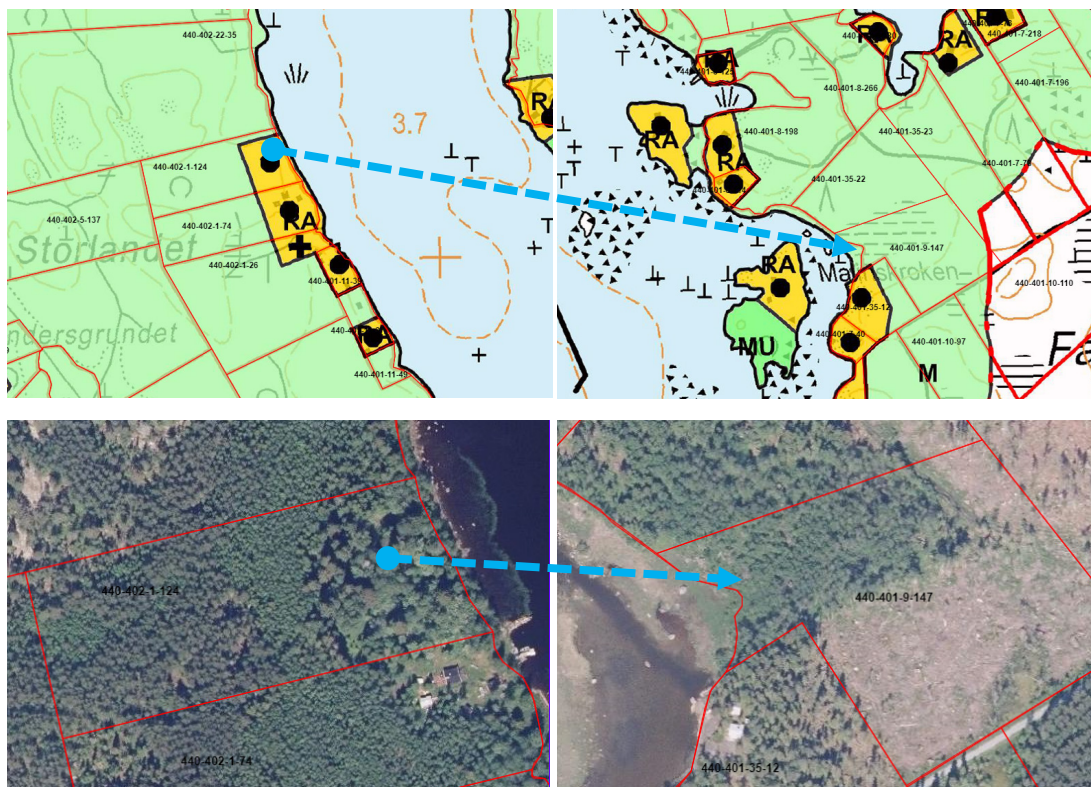
Naturvärden: Medel, äldre granblandskog, naturlig strandlinje

Till fastighet: 440-401-9-147 på Fallskäret, Eugmo fastland (bild 47 – 50)

Marken på tomten är en lövsumpskog. Skogstypen hör till de livsmiljöer som man vill bevara i Metso-programmet. Trädbeståndet är lövskogsdominerat och består av björk, klibbal och vide. Växtligheten är frodig med olika gräs, älgört, kråklöver, kärresilja, topplösa och honungsblomster omväxlande med blötare fördjupningar utan växtlighet. Utanför skogen finns en större strandäng, med lågväxande vegetation bestående av halvgräs och örter med gles vass. Växtligheten har många för strandängar typiska växter som vickerarter, måror, kabbeleka, kärrespira, gökblomster och gåsört. På strandängen observerades även ett stort antal fjärilar och andra insekter. Området är skyddat och varmt, vilket gynnar förekomsten av insekter. Vattenområdet utanför är vassbevuxet och grunt. Stranden är omuddrad, men utanför finns en muddrad kanal till grannfastigheten.

Naturvärden: Höga, lövsumpskog är en skogstyp som ingår i Metso-programmet, på området finns även en arealmässigt stor strandäng i naturtillstånd, som har en lågväxande vegetation och gott om insekter.

Rekommendationer och påpekanden: Byggrätten flyttas inte. Området på mottagande fastighet har höga naturvärden och området är inte byggbart. Området bör inventeras för åkergröda ifall muddringar görs. Byggrätten på ursprungsfastigheten placeras i södra delen av fastigheten, för att bevara den äldre granskogen.

Karta 11. Översiktskarta och flygbild av fastigheterna med kod 1.13. den blå pilen visar varifrån och vart markägaren önskar flytta byggrätten. Byggrätten flyttas inte och det rekommenderas att byggande koncentreras till den södra delen av fastigheten (440-402-1-124) som markerats på kartan.

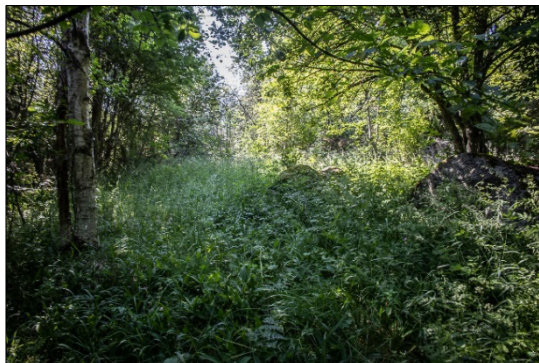

Bild 44 och 45. Stranden är relativt djup och bra, bilden till höger visar området där det vid stranden sannolikt har funnits en hamn och gångvägen som lett upp till tidigare byggnader.

Bild 46. Delar av fastigheten på Storlandet har en äldre grandominerad blandskog närmast stranden

Bild 47 och 48. Lövsumpskog med omväxlande blöta partier utan växtlighet.

Bild 49 och 50. Strandängan har en rik lågväxande örtflora och halvgräs, vass växer gles på strandängan, strandlinjen är i naturtillstånd, utanför finns en muddrad kanal.

KOD 1.14

Från fastighet: 440-402-62-1 på Högön (bild 51, 52 och 53)

Fastigheten finns på holmen Högön i Larsmo skärgård (karta 12). Strandskogen är lövträdsdominerad skog med mycket björk, närmast stranden växer al och videbuskage. Växtligheten är frodig med mycket höga örter och gräs. I strandskogen växer stora bestånd av hönsbär och åkerbär. Markbotten är jämn och låglänt och skogstypen lundartad moskog (OMT) på mineraljord. Strandängens är bred med en lågväxande vegetation bestående av halvgräs och en rik örtflora av för strandängar typiska växter. Det låglänta och grunda området sträcker sig långt ut i havet och stranden är omöjlig att nå med båt. På karta 12 ser man hur grannfastigheterna har varit tvungna att muddra för att kunna nyttja området. På strandängens noterades vadare (tringa-art).

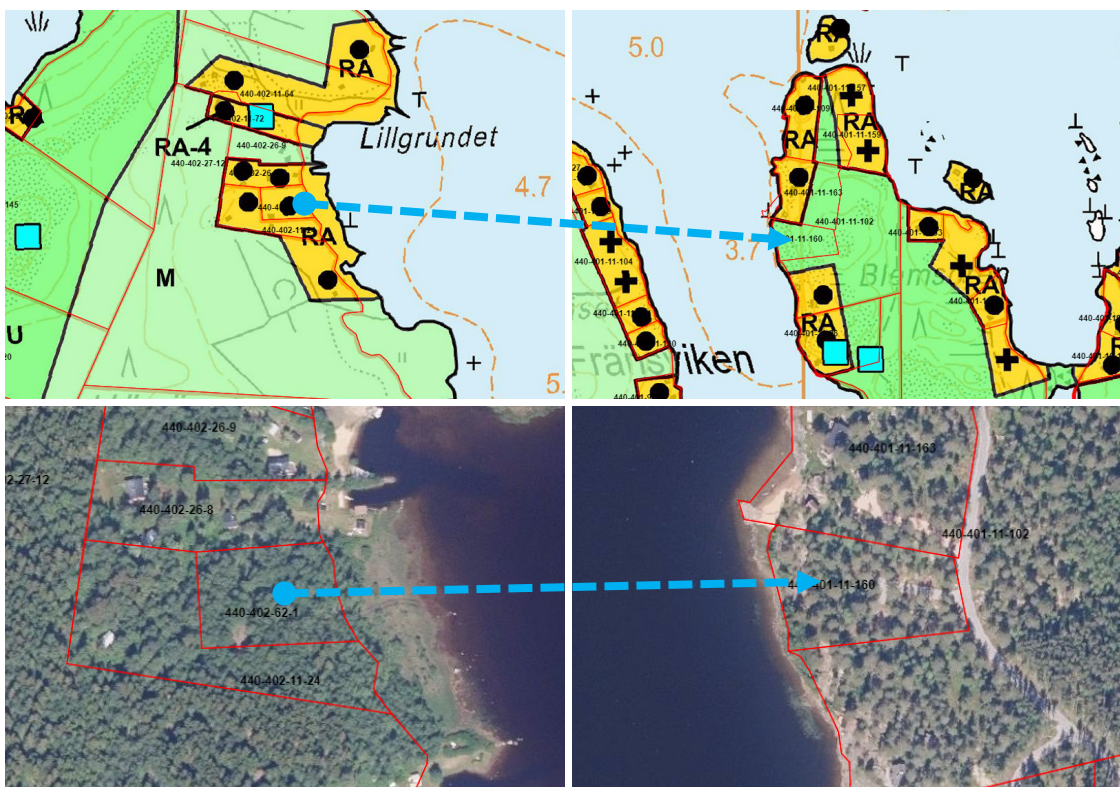
Naturvärden: Höga, arealmässigt betydande lågväxt strandäng, som föredras av vadare. Området skulle kräva omfattande muddring för att markägaren skulle kunna utnyttja området.

Till fastighet: 440-401-11-160 i Fränsviken, Eugmo (bild 54, 55 och 56)

Tomten är hög och bergig. Trädbeståndet är en gles tallskog på hällmark med inslag av gran. På området finns mindre plättar av torr mo men i övrigt är skogstypen frisk moskog (MT). Strandängens är smal där den finns, efter en smal vassbård blir vattenområdet fort djupt. Till platsen finns väg och väg har även dragits in på tomten, granntomterna är bebyggda. För fastigheten har begärts in uppgift om förekomst av flygekorre från NTM-centralen. Men inga observationer av flygekorre finns för fastigheten. I Naturinventeringen av MU-områden för Larsmo kommun (Kanckos 2022) rekommenderas att MU-beteckningen på området tas bort och ersätts med M.

Naturvärden: Medel, hällmarksskog med delvis äldre trädbestånd, naturlig strandlinje.

Rekommendationer och påpekanden: Byggrätten bör flyttas. En arealmässigt betydande strandäng, där det observerats vadare. För att utnyttja byggrätten på ursprungsfastigheten skulle krävas omfattande muddringar vilket skulle förstöra naturvärden.

Karta 12. Översiktsskarta och flygbild av fastigheterna med kod 1.14. Pilen visar varifrån och vart markägaren önskar flytta byggrätten.

Bild 51 och 52. Vattenområdet utanför är mycket långgrund och strandängen är bred med låg strandväxtlighet av örter och halvgräs.

Bild 53. Trädbeståndet är lövskogsdominerat och markbotten jämn och låglänt.

Bild 54 och 55. Tomten är hög och bergig med hållmarksskog, en väg har byggts in på tomten.

Bild 56. Strandängen är smal och vattenområdet utanför blir fort djupt.

KOD 1.15

Från fastighet: 440-401-3-159 Grästunget, Fallskåret (bild 57, 58, 59 och 60)

Fastigheten finns på västra sidan av holmen Fallskåret. På fastigheten finns ett äldre byggnadsbestånd med sammanlagt 6 byggnader (sommarestuga, gäststuga, bastu, två lador och en lekstuga). Tomten är i sin helhet en gräsplan eller äng med björkar, på övre delen av tomten finns ett stort bestånd av lupin, även andra blomplanteringar förekommer. In till fastigheten och hamnen leder en lång grävd kanal och bakom de upplagda muddermassorna växer ett brett område med vass.

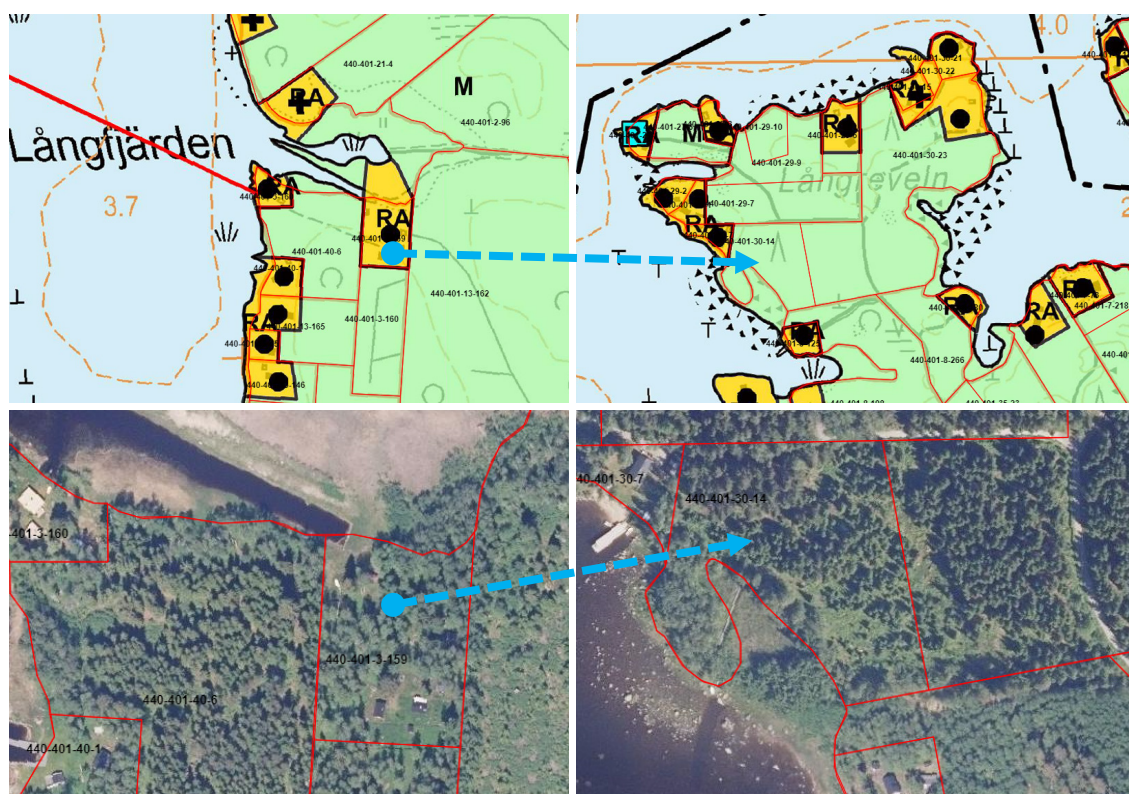
Naturvärden: Låga, förändrad natur, muddring

Till fastighet: 440-401-30-14 Fallskåret, Eugmo fastland (bild 61, 62 och 63)

Trädbeståndet på tomten är yngre granskog och skogstypen är lundartad moskog. På fastigheten finns en muddrad hamnplats i övrigt är stranden grund och stenig. Strandängan är beväxt med buskage omväxlande med mera öppna ytor med örter och vass.

Naturvärden: Låga, naturlig strandlinje förutom den muddrade hamnplatsen

Rekommendationer och påpekanden: Byggrätten kan flyttas.

Karta 13. Översiktskarta och flygbild av fastigheterna med kod 1.15. Pilen visar varifrån och vart markägaren önskar flytta byggrätten.

Bild 57 och 58. Översikt av tomten från lekstugan i övre delen, längst bort i mitten av bilden skymtar bastun. Villan och lekstugan på bilden till höger, där även beståndet av lupiner syns.

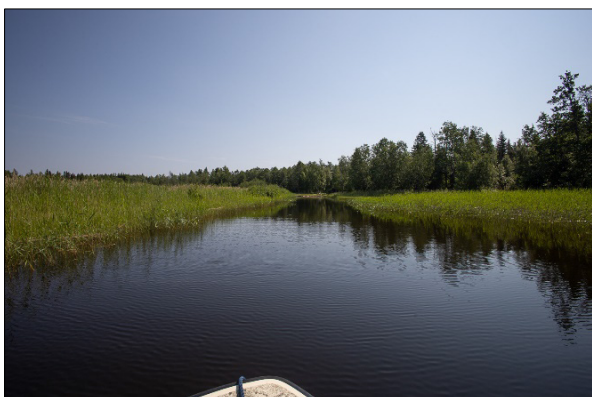

Bild 59 och 60. En lång muddrad kanal leder in till hamnen på tomten, där bastun ligger strax ovanför stranden.

Bild 61 och 62. Granskogen i bakgrunden växer på fastigheten, ner till stranden genom strandskogen leder en spång över ett låglänt, vassbevuxet område.

Bild 63. Hamnplats finns färdigt på tomten.

KOD 1.19

Från fastighet: 440-401-19-16 på Fallskäret (bild 64 och 65)

Fastigheten finns på holmen Fallskäret. Trädbeståndet är ung plantskog bestående av yngre granar och björk, skogstypen är lundartad moskog (OMT). På delar av tomten saknas träd. Det finns ingen egentlig strandäng, längs stranden växer en ung slyartad lövskog av björk och al och en smal bård av vass närmast vattnet.

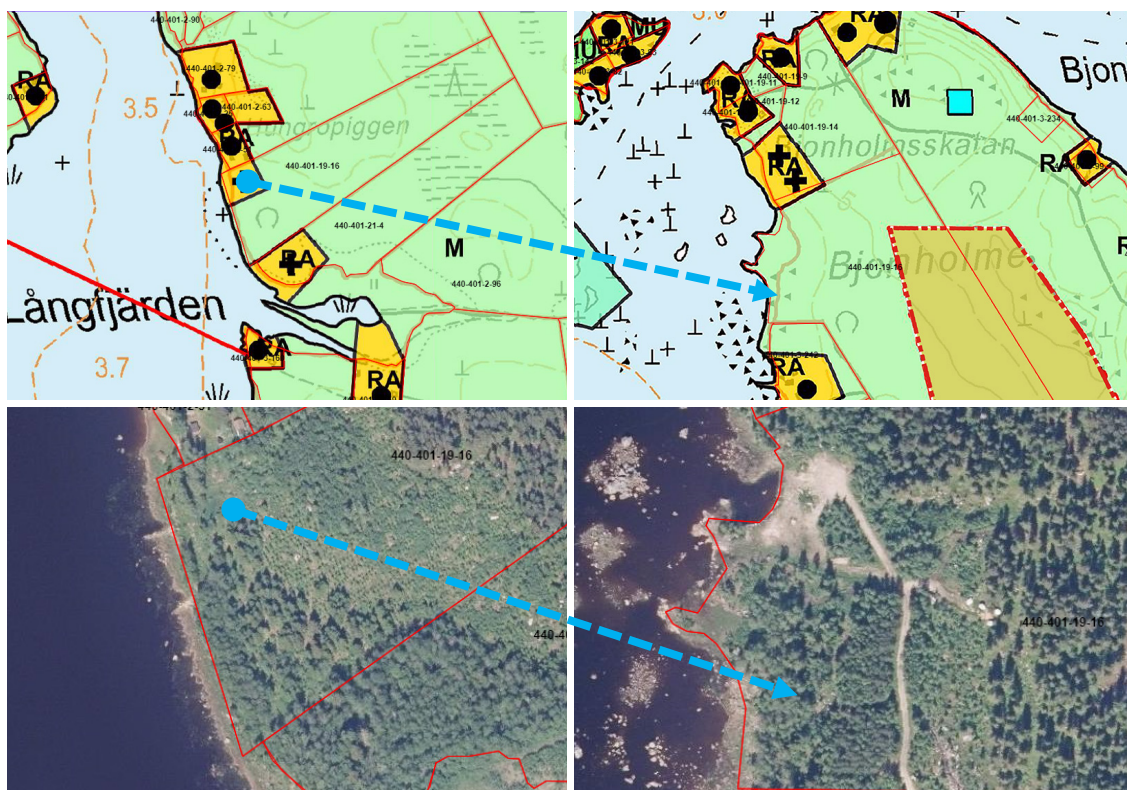
Naturvärden: Låga, naturlig strandlinje

Till fastighet: 440-401-19-16 Eugmo fastland (bild 66, 67, 68 och 69)

Trädbeståndet är en tallplantering med inslag av gran och björk, skogstypen frisk moskog (MT) på moränmark. Tomten är stenig och även vattenområdet utanför är mycket blockrikt. På fastigheten finns en väg ner mot stranden. Stranden är stenig och strandängen består av höga örter som älgört, strätta, gräs och vass.

Naturvärden: Låga, naturlig och blockrik strandlinje

Rekommendationer och påpekanden: Byggrätten kan flyttas.

Karta 14. Översiktsskarta och flygbild av fastigheterna med kod 1.19. Pilen visar varifrån och vart markägaren önskar flytta byggrätten.

Bild 64 och 65. Trädbeståndet är glest och relativt ungt, strandvegetationen är slyartad med en vassbård mot stranden.

Bild 66 och 67. Genom tallplanteringen har dragits en väg ner till stranden.

Bild 68 och 69. Vattenområdet utanför är mycket blockrikt.

KOD 1.20

Från fastighet: 440-402-6-78 på Lövskäret (bild 70)

Fastigheten finns på holmen Hälsingön (karta 15). Fastigheten har en stenig och långgrund strand med strandäng. Trädbeståndet närmast stranden är al och björk och innanför finns enstaka äldre granar, skogstypen är lundartad moskog (OMT). Byggrätten skall flyttas inom samma fastighet till andra sidan av holmen. För att utnyttja stranden krävs muddring.

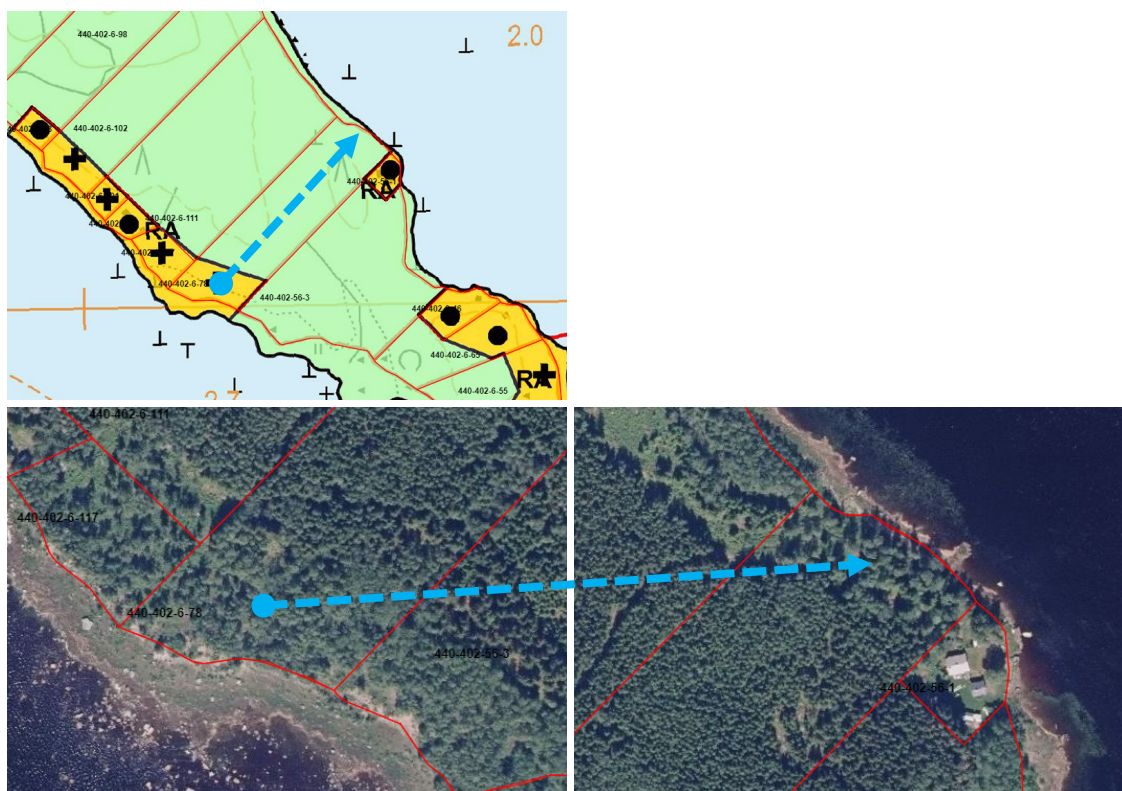
Naturvärden: Medel, naturlig stenig strandlinje och strandäng

Till fastighet: 440-402-6-78 på Lövskäret (bild 71, 72 och 73)

Trädbeståndet består av björkar längs med stranden och medelålders till yngre granblandskog ovanför strandskogen, skogstypen är lundartad moskog. Tomten är högre än föregående och här växer ett enormt bestånd av liljekonvalj. Stranden är smal och saknar strandäng. Granntomten är bebyggd, tomten har bra strand.

Naturvärden: Låga, naturlig strandlinje

Rekommendationer och påpekanden: Byggrätten kan flyttas, stranden på den mottagande platsen är djupare.

Karta 15. Översiktskarta och flygbild av fastigheterna med kod 1.20. Pilen visar varifrån och vart markägaren önskar flytta byggrätten.

Bild 70. Stranden och vattenområdet där byggrätten är placerad är stenig och svår att angöra med båt.

Bild 71 och 72. Ett enormt bestånd av liljekonvalj växer i skogen på tomten, skogen är granblandskog

Bild 73. Strandskogen växer nära strandkanten, området utanför är vassbevuxet.

KOD 1.21

Från fastighet: 440-440-402-876-4 på Gumman (bild 74 och 75)

Byggrätten som skall flyttas finns på holmen Gumman, marken hör till Larsmo bys samfällighet. Holmen är obebyggd, men har två byggrätter, varav den norra flyttas bort. Skogen är lövskog med björk, al och vide, längs stranden växer klibbal. Stränderna är steniga med en smal vassbård. På västra och norra sidan finns en bred öppen strandäng och speciellt på den norra delen av den öppna strandängen häckade ett större antal måsfåglar, tärnor och en svan. På östra sidan är det relativt djupt och skogen når ner till vattenbrynet. På grund av de häckande fåglar har inventeraren inte stigit iland på ön, då fåglarna blev oroliga redan av båtens närvaro.

Naturvärden: Höga, obebyggd holme, naturlig strandlinje med strandäng, häckfågelskär

Till fastighet: 440-402-876-4 på Sandgrundet, Larsmo. (bild 76, 77, 78 och 79)

Fastigheten är belägen på Larsmo fastland. Området dit byggrätten flyttas har beteckningen VR. Trädbeståndet är en äldre granskog nära naturtillstånd, inslaget av lövträd är lågt. Längs stranden växer klibbal. Skogstypen är frisk moskog av blåbärstyp. Området är rätt låglänt, jämnt och svagt sluttande mot stranden. Strandäng saknas, stranden är sumpig med vitmossa och missne. Området omges av bostadshus på tre sidor och längs stranden finns ytterligare outnyttjade byggrätter. För fastigheten har begärts in uppgift om förekomst av flygekorre från NTM-centralen. Men inga observationer av flygekorre finns för fastigheten.

Naturvärden: Medel, äldre granskog nära naturtillstånd, naturlig strandlinje

Rekommendationer och påpekanden: Bägge fastigheterna har naturvärden som kan bevaras. Från Gumman borde bägge byggrätterna flyttas, för att bevara den som häckfågelskär. Om bara den ena byggrätten flyttas, och holmen ändå bebyggs, är det tveksamt om det ur naturhänsyn är vettigt att överhuvudtaget flytta bara en byggrätt. Man bebygger då två områden i naturtillstånd i stället för bara ett.

Karta 16. Översiktskarta och flygbild av fastigheterna med kod 1.21. Pilen visar varifrån och vart markägaren önskar flytta byggrätten.

Bild 74 och 75. Gumman ligger nära fastlandet och motsatta stranden på Jakobstads stads sida är bebyggd, den norra udden vetter mot Ådöfjärden och bakom den finns en strandäng med gott om häckfågel.

Bild 76 och 77. Skogen på mottagande fastighet är i eller nära naturtillstånd och innehåller även död ved. Stranden är låglänt och sumpig med skog ända ner till vattenbrynet.

Bild 78 och 79. Tomterna som omger den mottagande fastigheten är bebyggda. För att kunna bygga så nära stranden har man varit tvungen att fylla upp området, vilket även kommer att vara fallet med den nu aktuella skogsplätten.

KOD 1.22

Från fastighet: 440-402-876-4 på Hälsingöhallan (bild 80 och 81)

Hälsingöhallan är en obebyggd liten holme med steniga och delvis långgrunda stränder. Mitt på holmen växer lövskog av klibbal och björk, skogen omges av låglänta, och steniga vassbevuxna strandängar omväxlande med strandängar bevuxna med låga örter. På norra udden finns små hållområden. Fastigheten har två byggrätter varav den södra flyttas bort

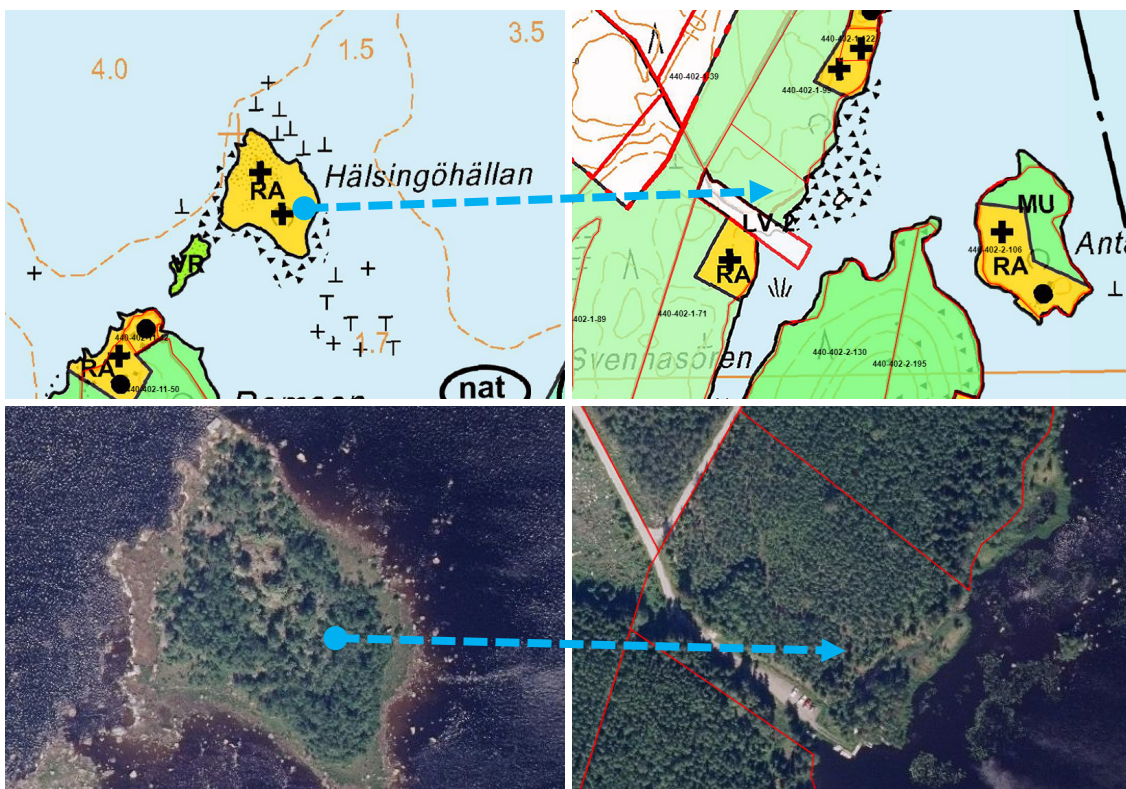
Naturvärden: Medel, obebyggd holme i naturtillstånd, naturlig strandlinje

Till fastighet: 440-402-876-4 Fagnäs, Larsmo (bild 82, 83 och 84)

Fastigheten är belägen på Larsmo fastland. Tomten är hög och stenig med ung björkskog, närmast stranden växer en bård av granar. Skogstypen är lundartad moskog (OMT) närmast stranden och frisk moskog (MT) högre upp. Stranden är vassbevuxen med en smal strandäng. Utanför tomten finns en liten holme, vattenområdet är stenigt och relativt grunt. Granne med fastigheten finns en båthamn med väg.

Naturvärden: Låga, naturlig strandlinje

Rekommendationer och påpekanden: Byggrätten bör flyttas.

Karta 17. Översiktsskarta och flygbild av fastigheterna med kod 1.22. Pilen visar varifrån och vart markägaren önskar flytta byggrätten.

Bild 80 och 81. Stranden varifrån byggrätten flyttas, på den vänstra bilden södra udden och den högra bilden mitten av holmen.

Bild 82 och 83. På fastigheten växer mestadels ung björkskog, stranden är vassbevuxen.

Bild 84. Vattenområdet utanför är stenigt.

KOD 1.23

Från fastighet: 440-401-2-106 på Orrskäret (bild 85 och 86)

Fastigheten finns på holmen Orrskäret (karta 18). Trädbeståndet är en medelålders granblandskog på en hög och bergig tomt. Skogstypen är frisk moskog (MT). Stranden är stenig och saknar strandäng, med en smal bård av vass utanför. Stranden är till att börja med grund och stenig, men det blir rätt fort djup. För att få en hamn krävs en mindre muddring.

Naturvärden: Låga, naturlig strandlinje

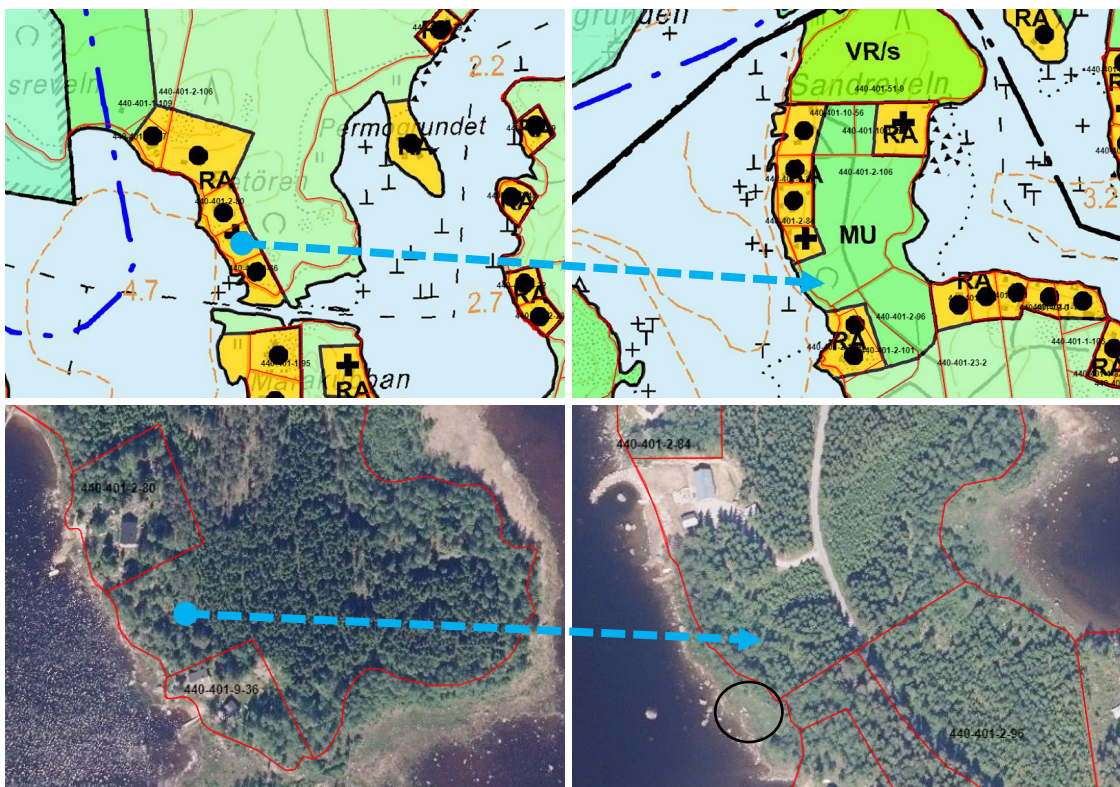
Till fastighet: 440-401-2-106 på Sandreveln, fastlandet Eugmo (bild 87 och 88)

Trädbeståndet är ung lövskog med björk, hägg och klibbal, ovanför finns en yngre granplantering, höga örter, gräs och ormbunksväxter ger en frodig lundartad undervegetation. Skogstypen är lundartad moskog (OMT) och lund. Längst i söder finns en fin skyddad örtrik strandäng som är välbesökt av fjärilar och andra insekter, den övriga delen av tomten saknar eller har endast en smal strandäng som domineras av vass.

I Naturinventeringen av MU-områden för Larsmo kommun (Kanckos 2022) rekommenderas att MU-beteckningen på området tas bort och ersätts med M. Området består i huvudsak av unga granplantaskogar utan naturvärden.

Naturvärden: Medel, strandängen i södra hörnet av tomten

Rekommendationer och påpekanden: Byggrätten kan flyttas, den på kartan markerade delen av strandängen bör bevaras (karta 18).

Karta 18. Översiktskarta och flygbild av fastigheterna med kod 1.23. Pilen visar varifrån och vart markägaren önskar flytta byggrätten. Den inringade delen av stranden bevaras i naturtillstånd.

Bild 85 och 86. Tomten är vildvuxen med ett rätt ungt trädbestånd närmast stranden, strandäng saknas och fjärden utanför är djup.

Bild 87 och 88. Undervegetationen i strandskogen är frodig, strandängen är först bred och skyddad, men smalnar av norrut mot området med beteckningen 1.24.

KOD 1.24

Från fastighet: 440-401-2-106 på Orrskäret (bild 89 och 90)

Fastigheten finns på holmen Orrskäret (karta 19). På tomten finns en mindre sommarstuga och bastu. Framför tomten har den oskötta gräsmattan utvecklats till en fin örtäng. På tomten växer ett äppelträd och lupin. Lupin klassas som invasiv art. Trädbeståndet runt tomten består av stora lövträd av björk, rönn och en lönn. Sandstranden är fri från vass och sannolikt omuddrad, vattenområdet blir rätt fort djup och området utanför är en djup fjärd.

Naturvärden: Låga, förändrad natur, lupinerna borde avlägsnas från tomten

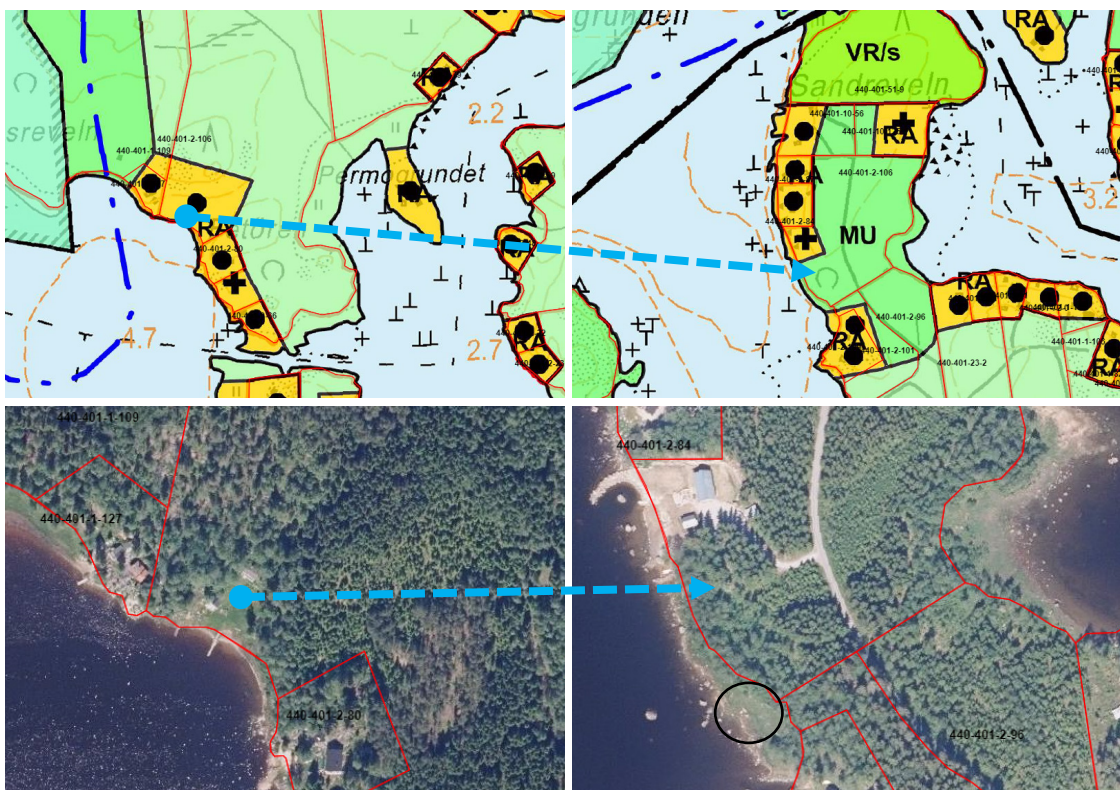
Till fastighet: 440-440-401-2-106 på Sandreveln, fastlandet Eugmo (bild 91 och 92)

Trädbeståndet är ung lövskog med björk, hägg och klibbal och ett mindre område medelålders granskog, höga örter, gräs och ormbunskväxter ger en frodig undervegetation. Skogstypen är lundartad moskog (OMT). Strandängnen är smal eller saknas och längs stranden växer en smal bård av vass.

I Naturinventeringen av MU-områden för Larsmo kommun (Kanckos 2022) rekommenderas att MU-beteckningen på området tas bort och ersätts med M. Området består i huvudsak av unga granplantskogar utan naturvärden.

Naturvärden: Låga, naturlig strandlinje

Rekommendationer och påpekanden: Byggrätten kan flyttas.

Karta 19. Översiktskarta och flygbild av fastigheterna med kod 1.24. Pilen visar varifrån och vart markägaren önskar flytta byggrätten.

Bild 89 och 90. På tomten finns en äldre sommarstuga med bastu och uthus. Gräsplan på tomten har utvecklats till en torräng.

Bild 91 och 92. Undervegetationen i strandskogen är frodig, stranden är smal och vassbevuxen.

KOD 1.25

Från fastighet: 440-401-12-83 på Stockön (bild 93 och 94)

Fastigheten finns på östra stranden av holmen Stockön. På fastigheten växer en naturlig äldre grandominerad blandskog, skogstypen är frisk moskog av blåbärstyp. Markbotten är en stenig moränås, vilket även syns i den blockrika stranden. Vattenområdet utanför har gott djup. Bredvid fastigheten finns en örtrik och låglänt mindre strandäng

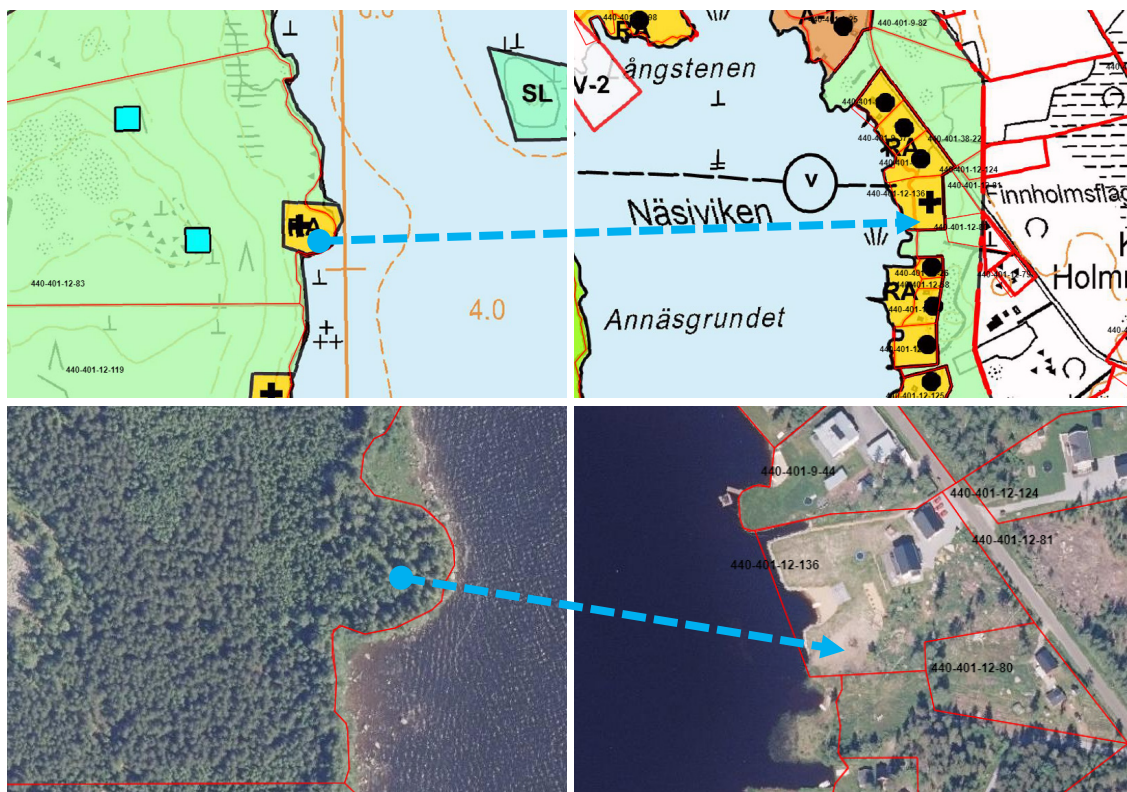
Naturvärden: Medel, äldre grandominerad blandskog i naturtillstånd, en längre naturlig strandlinje bibehålls.

Till fastighet: 440-401-12-136, Eugmo (bild 95, 96 och 97)

Området är ett låglänt och växtligheten en buskig gräsmark. Fastigheten och grannområdet är bebyggt med bostadshus. Stranden är muddrad och strandlinjen förändrad.

Naturvärden: Låga, inga speciella naturvärden, grannfastigheterna bebyggda från tidigare

Rekommendationer och påpekanden: Byggrätten bör flyttas.

Karta 20. Översiktsskarta och flygbild av fastigheterna med kod 1.25. Pilen visar varifrån och vart markägaren önskar flytta byggrätten.

Bild 93 och 94. Den ursprungliga byggrätten är placerad på en blockrik udde, trädbeståndet är en äldre grandominerad blandskog.

Bild 95 och 96. Den mottagande fastigheten har inga speciella naturvärden och området är bebyggt från tidigare.

Bild 97. Ovanför tomten finns en fritidsfastighet utan egen strand.

KOD 1.26

Från fastighet: 440-402-6-98 på Lubbören, Larsmosjön

Fastigheten på Lubbören har inte besökts av inventeraren. Enligt flygfoto och ägaren växer det på tomten en ca 40-årig granskog, längs stranden växer lövskog med en smal strand. Holmen är bebyggd från tidigare och här finns ytterligare byggrätter. I Naturinventeringen av MU-områden för Larsmo kommun (Kanckos 2022) rekommenderas att MU-beteckningen på området tas bort och ersätts med M. Området består i huvudsak av yngre granplantskog.

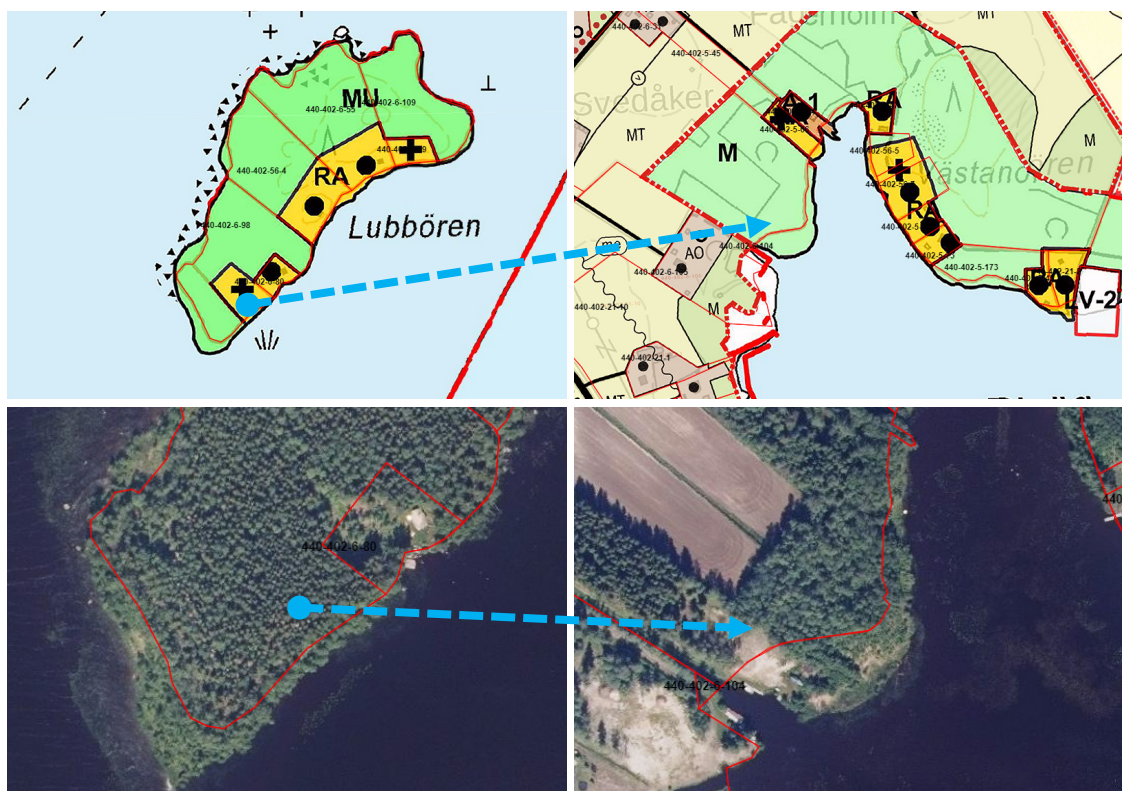
Naturvärden: låga, bebyggd holme, naturlig strandlinje

Till fastighet: 440-402-6-98 Risö, Larsmo (bild 98 och 99)

Fastigheten ligger nedanför fast bebyggelse och åkermark. Ner till fastigheten går en väg och det finns en båthamn. Hamnen är muddrad och muddermassorna placerade på stranden. Ovanför växer en medelålders granskog på jämn mark, markväxtligheten är sparsam. Skogstypen är lundartad (OMT) moskog.

Naturvärden: Låga, ligger intill hamnområde

Rekommendationer och påpekanden: Byggrätten bör flyttas. På holmen bevaras en längre naturlig strandlinje. Den mottagande fastigheten har låga naturvärden.

Karta 21. Översiktsskarta och flygbild av fastigheterna med kod 1.26. Pilen visar varifrån och vart markägaren önskar flytta byggrätten.

Bild 98 och 99. Skogen är äldre granskog och vid stranden finns en båthamn.

KOD 1.27

Från fastighet: 440-401-51-9, Viss (bild 100 och 101)

Granne till fastigheten finns ett LV-2 område med båthamn. Trädbeståndet är äldre granskog, som omger en plan gräsbevuxen markyta. Skogstypen är frisk moskog (MT). Stranden är oländig med berg i dagen. Till tomten leder en befintlig väg. Området utanför är en grund vassbevuxen vik. I den täta vassen hörs sävsångare (*Acrocephalus schoenobaenus*) och sävsparv (*Schoeniclus aureolus*). Sävsparven klassas som en sårbar art (VU) i Finland. Hela vassviken är troligen grund och den är sannolikt lekplats för vårlekande fisk. Naturvärdena på själva fastigheten är inte speciellt höga, däremot innehåller den vassbevuxna viken utanför höga naturvärden, vilka riskerar att förloras vid en muddring.

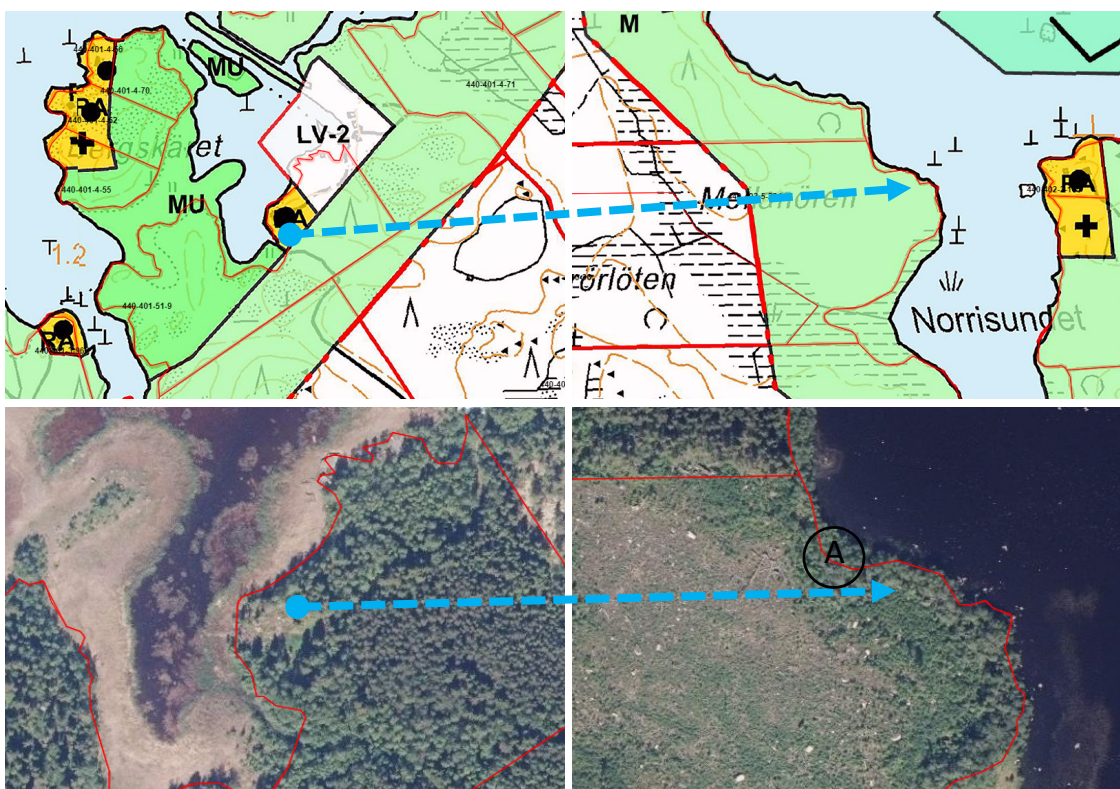
Naturvärden: Höga, den vassbevuxna viken är i naturtillstånd, det rekommenderas att miljön bevaras på vattenområdet. I viken häckar en fågelart, som klassas som sårbar (VU).

Till fastighet: 440-440-402-5-234, Fagernäs, Larsmo (bild 102, 103 och 104)

Trädbeståndet består av tät lövslyskog och ung planterad skog på högre mark. Skogstypen är frisk moskog (MT). Längs stranden växer grova klubbalar och lite gran, stranden är låglänt och dygig och sannolikt även långgrund, strandäng saknas, utanför finns en öppen fjärd. På ett låglänt och delvis vattendränkt område finns ett större klubbalsbestånd (samfällad mark) (karta 22, inringat område A), vilket rekommenderas att bevaras. Strandlinjen är en större obebyggd helhet.

Naturvärden: Medel, strandlinjen är en större obebyggd helhet

Rekommendationer och påpekanden: Byggrätten bör flyttas.

Karta 22. Översiktskarta och flygbild av fastigheterna med kod 1.27. Pilen visar varifrån och vart markägaren önskar flytta byggrätten. Det område som ringats in och markerats med A bevaras.

Bild 100 och 101. En väg leder till tomten där det finns en plan gräsyta, skogen som omger den öppna ytan är äldre granskog. Viken utanför är vassbevuxen och grund och är sannolikt lekplats för fisk.

Bild 102 och 103. En bård av träd är lämnade längs stranden, som på de flesta ställen är låglänt, ovanför strandskogen finns en ung trädplantering.

Bild 104. Stranden vetter mot Kalvholmsfjärden i Larsmosjön.

KOD 1.28

Från fastighet: 440-402-24-6 på Hällören (bild 105 och 106)

Fastigheten finns på holmen Hällören, tomten är bebyggd med en liten, äldre sommarstuga samt en bastu. Naturen på tomten består av en igenväxt gräsplan. Stranden låglänt och muddrad, men börjar vara igenväxt.

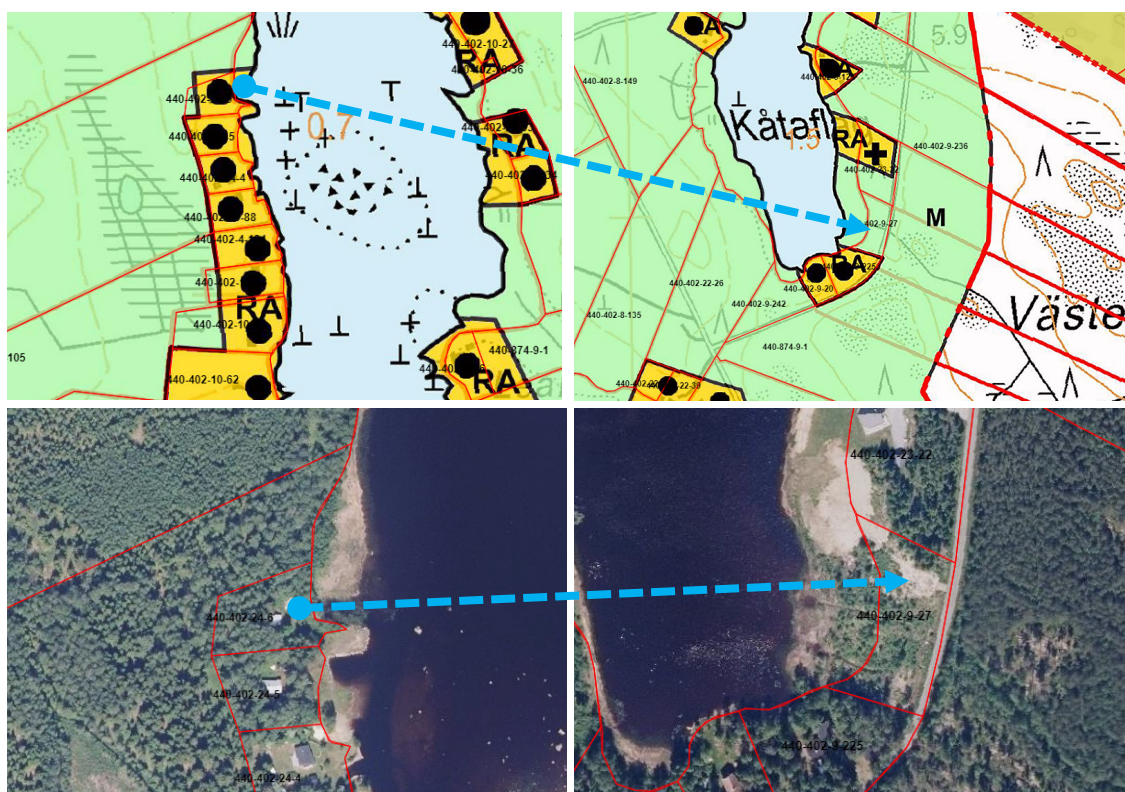
Naturvärden: Låga, förändrad natur

Till fastighet: 440-402-9-27, Kåtaflag, Kackur (bild 107 och 108)

Fastigheten finns i inre delen av viken Kåtaflag. Området har fungerat som upplagsplats för leriga muddermassor. På fastigheten växer lite vass och gräs. På området finns ingen skog endast enstaka små buskage.

Naturvärden: Låga, upplagsplats för muddermassor, naturvärdena starkt förändrade

Rekommendationer och påpekanden: Byggrätten kan flyttas.

Karta 23. Översiktskarta och flygbild av fastigheterna med kod 1.28. Pilen visar varifrån och vart markägaren önskar flytta byggrätten.

Bild 105 och 106. På tomten finns en äldre sommarstuga och en bastu.

Bild 107 och 108. Området har fungerat som upplagsplats för muddermassor.

OMGÅNG 2, FLYTTÖNSKEMÅL INLÄMNAD VÅREN 2023

KOD 2.01

Från fastighet 440-402-1-71 på Stora Hästskäret (bild 109, 110 och 111)

Fastigheten finns på holmen stora Hästskäret och vetter in mot en öppen vik. Holmen är klippig och skogsområdet som gränsar till fastigheten har beteckningen MU. Stranden på tomten är klippig med en mindre vassbevuxen strandäng med topplösa, starr, strandmåra, kärrvial, strätta, vänderot och kabbeleka. Skogstypen är lundartad mo (OMT) och närmast stranden växer ung lövskog. Markbotten närmast stranden är låglänt men en bit upp i skogen finns en högre moränås med äldre naturlig grandominerad blandskog.

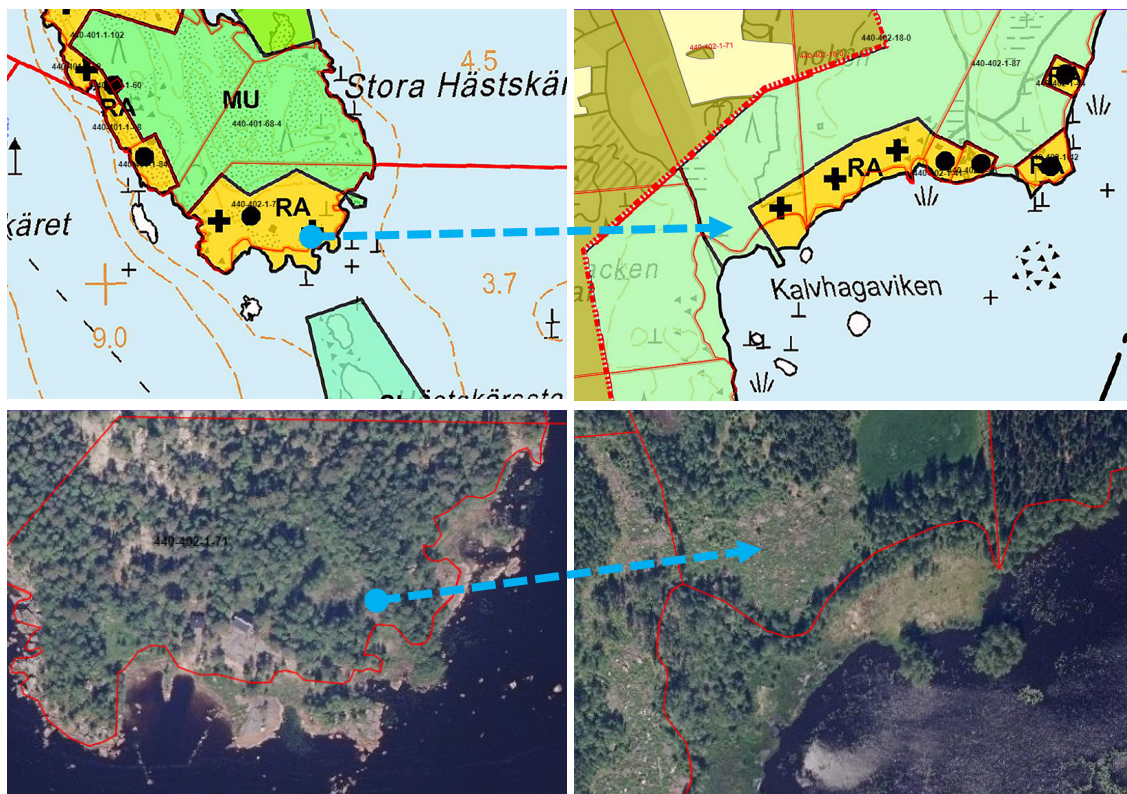
Naturvärden: Medel, strand i naturtillstånd och större obebyggd helhet bibehålls i en i övrigt obebyggd vik/fjärd.

Till fastighet 440-402-1-71 på Ramsholmen (bild 112 och 113)

Vattenområdet utanför är grund och gyttjig bukt där det växer gul näckros. En liten udde med fastare mark gör att man kan ta sig iland med båt. Närmast strandskogen är vassen tät längre mot vattenbrynet är stranden en vassbevuxen och gungflyktig vitmossestrandäng med bland annat kråklöver, kaveldun, starr, topplösa och svärdsilja. I kanten av tomten mynnar ett dike/bäck, närmast den är stranden mycket blöt med täta starttuvor, här växer även missne och kärrsilja. En bård av unga björkar har lämnats som strandskog, ovanför stranden är marken en gräsigt och torr kalhuggen skogsbacke med gott om små granar, björkar och hallonbuskage. Skogsmarken är väl lämpad för byggande, men stranden är inte lämpad för användning utan muddring. Eftersom den övriga sträckan av samma strand är planerad som tomtmark och reserverad för byggande, torde det inte göra varken till eller från att flytta ännu en byggrätt till platsen. Området utanför och kring bäcken kan utgöra en lekplats och livsmiljö för åkerroda. Före muddring bör platsen inventeras för åkerroda.

Naturvärden: Medel, strandäng och strand i naturtillstånd i en grund bukt/vik.

Rekommendationer och påpekanden: Byggrätten kan flyttas. Vid placering av byggrätt, byggande och eventuella muddringar bör man beakta bäckens fåra och dess utlopp, man bör undvika att gå för nära den och inte heller placera muddermassor i dess närhet. Även åkerroda bör inventeras på platsen innan muddringstillstånd ges.

Karta 24. Översiktskarta och flygbild av fastigheterna med kod 2.01. Pilen visar varifrån och vart markägaren önskar flytta byggrätten.

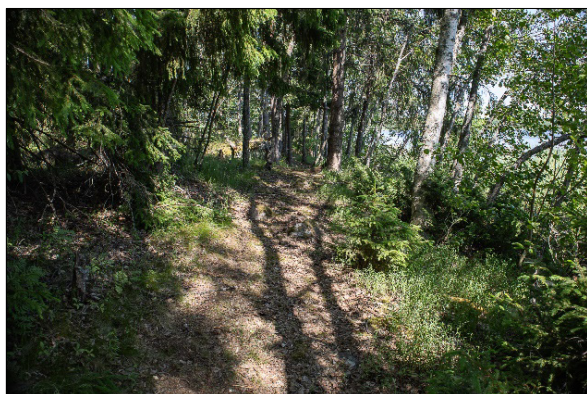

Bild 110 och 111. Skogen är låglänt närmast stranden men en bit upp från stranden finns en högre moränås. Genom området går en välupptrampad stig.

Bild 112. Området utanför är en dyig bukt.

Bild 113. Skogsmarken är kalavverkad och planterad med gran. Gräs dominerar växtligheten.

KOD 2.02

Från fastighet 440-401-4-28 på Byrkholmen (bild 114, 115 och 116)

Fastigheten finns på Byrkholmen i närheten av ett inlopp till en liten vik eller flada. Grannfastigheten är bebyggd och till den finns väg. Skogstypen är lundartad mo (OMT) och skogen är kraftigt gallrad yngre gran-björkskog. Marken är gräsigt med stora bestånd av rödven och tuvtåtel. Strandängen är smal med rörfen, gökblomster, starr, fackelblomster, vänderot och vass. Utanför stranden är det stenigt och relativt grunt.

Naturvärden: Låga-medel, naturlig strandlinje, inloppet till en eventuell flada

Till fastighet 440-401-4-32 på Ramsholmen (bild 117, 118 och 119)

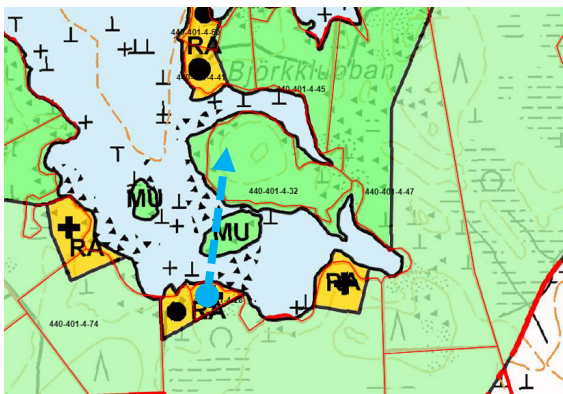
Fastigheten finns på en liten halvö mitt emot föregående fastighet. Området består av en äldre grov och relativt orörd grandominerad skog med gott om död ved. Skogstypen är frisk moskog. Stranden är stenig och strandängsväxter förekommer mellan stenarna. Längs stranden växer ett smalt bestånd av klibbal. Fastighetens norra strand är en liten flada (skyddad enligt vattenlagens 2 kap. 11 §). I skogen hittades spår av flygekorre och området är väl lämpad för flygekorre. Avföring av flygekorre hittades under en gran i mitten av området. Ingen förekomst av boplatser observerades. I naturinventeringen av MU-områden i Larsmo kommun 2022 (Kancos 2022) föreslås att området ges beteckningen SL- eller MY/s.

Tabell 2. Närmare plats och typ av observation av spår av flygekorre.

Typ av observation	Trädslag och kommentarer	Koord N, Koord E (ETRS TM35FIN)
Avföring av flygekorre	Gran	N7086278, E289140

Naturvärden: Höga, äldre frisk moskog i naturtillstånd eller nära naturtillstånd med ett stort inslag av död ved, förekomst av flygekorre.

Rekommendationer och påpekanden: Byggrätten flyttas inte. Man bör utreda om vattendraget innanför ursprungsfastigheten är en vik eller en flada om det blir aktuellt med muddring. Flador om högst 10 ha är skyddade enligt vattenlagens 2 kap. 11 §. Dock borde man kunna ordna hamnplats utan att ingripa i fladans naturtillstånd.

Karta 25. Översigtskarta och flygbild av fastigheterna med kod 2.02. Pilen visar varifrån och vart markägaren önskar flytta byggrätten.

Bild 114 och 115. Längs stranden har lämnats en bård av träd, ovanför har skogen gallrats kraftigt. Granntomten är bebyggd.

Bild 116. Strandängen består i huvudsak av vass mellan stenblock men även typiska strandängsväxer förekommer.

Bild 117 och 118. Stranden mot söder (v.) och mot norr (h.) är stenig.

Bild 119. Skogen är en äldre grandominerad skog med gott om död ved.

KOD 2.03

Från fastighet 440-402-876-4 på Kärringen (bild 120, 121 och 122)

Byggrätten flyttas från norra delen av holmen Kärringen, stranden är djup och öppen mot fjärd och består av klippor och sten, här finns också ett större flyttblock. Holmen är hög och klippig, vilket präglar vegetationen, på klipporna och i klippskrevorna växer renlav, gräs, ekbräken, majbräken och enbuskar. Trädbeståndet består av lågväxta tallar, gran och rönn, på lägre och mera bördigare mark även björk. Stranden har en smal bård av vass, strandäng saknas.

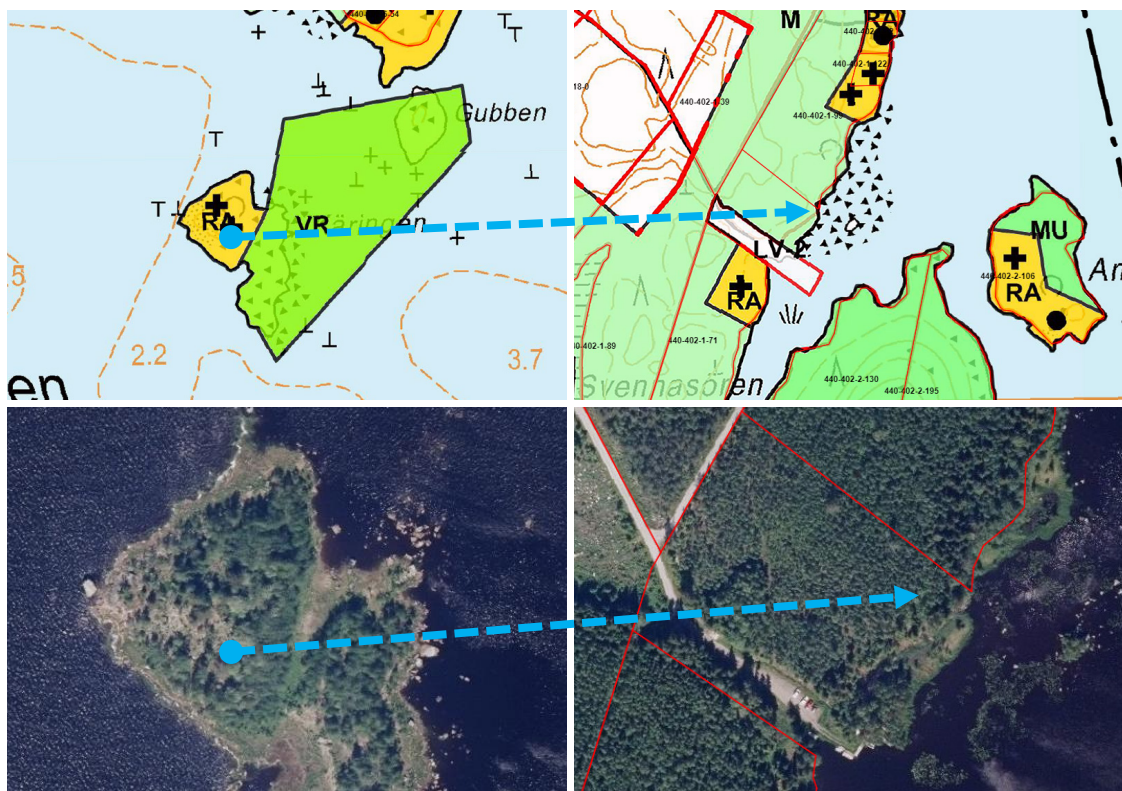
Naturvärden: Medel, obebyggd klippig holme i naturtillstånd.

Till fastighet 440-402-876-4 på Skavholmen (bild 123 och 124)

Fastigheten är samma som KOD 1.22 och belägen på Larsmo fastland. Tomten är hög och stenig med ung björkskog, närmast stranden växer en bård av granar. Skogstypen är lundartad moskog (OMT) närmast stranden och frisk moskog (MT) högre upp. Stranden är vassbevuxen med en smal strandäng. Utanför tomten finns en liten holme, vattenområdet är stenigt och relativt grunt. Granne med fastigheten finns en båthamn med väg.

Naturvärden: Låga, naturlig strandlinje

Rekommendationer och påpekanden: Byggrätten kan flyttas.

Karta 26. Översiktskarta och flygbild av fastigheterna med kod 2.03. Pilen visar varifrån och vart markägaren önskar flytta byggrätten.

Bild 120 och 121. Stranden är klippig med endast en smal vassbård och vetter mot öppen fjärd.

Bild 122. Den övre delen av tomten är torr, stenig och klippig vilket präglar vegetationen.

Bild 123 och 124. Skogen växer nästan ner till strandbrynet och utanför finns ett smalt vassbälte, skogen är ekonomiskog och närmast stranden består den mest av ung björk

KOD 2.04 & 2.05

Från fastighet 440-402-876-4 på Prästasgrundet, 2 byggrätter (bild 125, 126 och 127)

Holmen Prästasgrundet är belägen i Larsmosjön, den har idag en obebyggd strandlinje. Skogstypen är lundartad moskog (OMT) och skogen når ända ner till vattenbrynet. Skogen närmast stranden består av björk och klibbal där det förekommer även äldre grova träd och en del död ved. Stranden är grund men blir relativt fort djup med hård sandbotten. Skogen ovanför är yngre-äldre grandominerad skog med mycket lite undervegetation. Spår av tidigare avverkning finns i skogen.

I Naturinventeringen av MU-områden för Larsmo kommun (Kanckos 2022) rekommenderas att MU-beteckningen på området tas bort och ersätts med M. På västra sidan av Prästgrundet finns en litet fågelskär som föreslås få beteckningen SL.

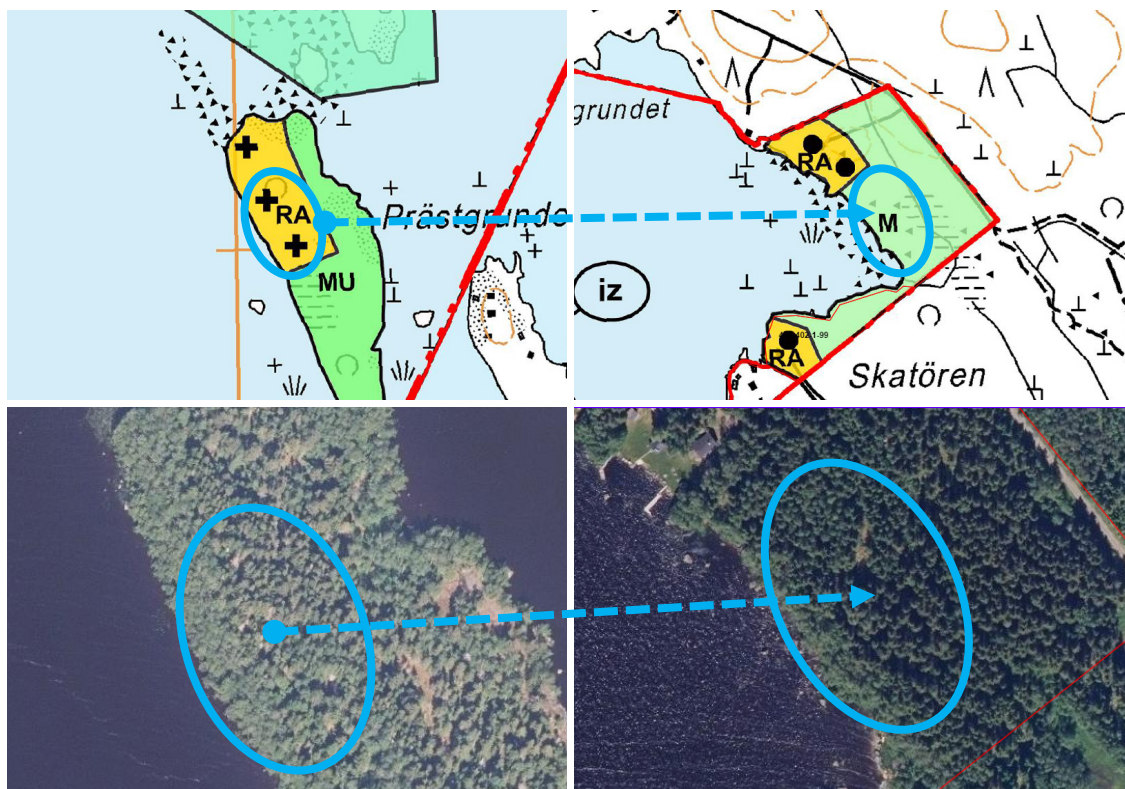
Naturvärden: Medel, obebyggd och naturlig strandlinje, ett litet fågelskär utanför. På området kvarstår en byggrätt.

Till fastighet 440-402-876-4 på Långöskatan, 2 byggrätter (bild 128, 129, 130 och 131)

Stranden är stenig och glest vassbevuxen. Skogen växer ända ner till vattenbrynet, varför strandäng saknas, och närmast stranden växer en smal bård av klibbal och björk. Skogstypen är lundartad mo (OMT) närmast stranden, skogsmarken högre upp övergår i frisk mo (MT) och är i huvudsak växande äldre granskog med enstaka björkar. Grannfastigheten är bebyggd och till området finns bilväg.

Naturvärden: Medel, naturlig strandlinje och äldre granskog

Rekommendationer och påpekanden: Byggrätten kan flyttas

Karta 27. Översiktskarta och flygbild av fastigheterna med kod 2.04 och 2.05. Pilen visar varifrån och vart markägaren önskar flytta byggrätten.

Bild 125 och 126. Stranden är obebyggd, skogen närmast stranden är alskog med gott om död ved på marken

Bild 127. Ovanför stranden växer en yngre till äldre tät granskog med mycket lite underväxtlighet. Spår av tidigare avverkning hittas i skogen.

Bild 128 och 129. Skogen är växande äldre granskog

Bild 130 och 131. Stranden är stenig med ett glest vassbälte.

KOD 2.06

Från fastighet 440-401-21-4 på Braskören (Bild 134, 135 och 136)

Skogen på fastigheten är en yngre/äldre granblandskog på en hög backe. Området nedanför backen och det område som är närmast stranden är däremot mycket låglänt. På det låglänta området är växtligheten lundartad (bräkenväxter, bladmossor, lundarv), här växer en hel del grov klibbal men även gråalar och björk ingår. Klibbalskogen kan närmast karakteriseras som ett alkärr, genom området rinner ett dike. Stranden har ett kraftigt och brett vassbälte. På området hittades spår av flygekorre (bild 132), mängden avföring under äldre klibbalar och granar var riklig och hittades på flera ställen, även en möjlig boplats finns på området.

Tabell 3. Närmare plats och typ av observation av spår av flygekorre.

Typ av observation	Trädslag och kommentarer	Koord N, Koord E (ETRS TM35FIN)
Avföring av flygekorre	Klibbal, gran flera platser	N7082516, E287382

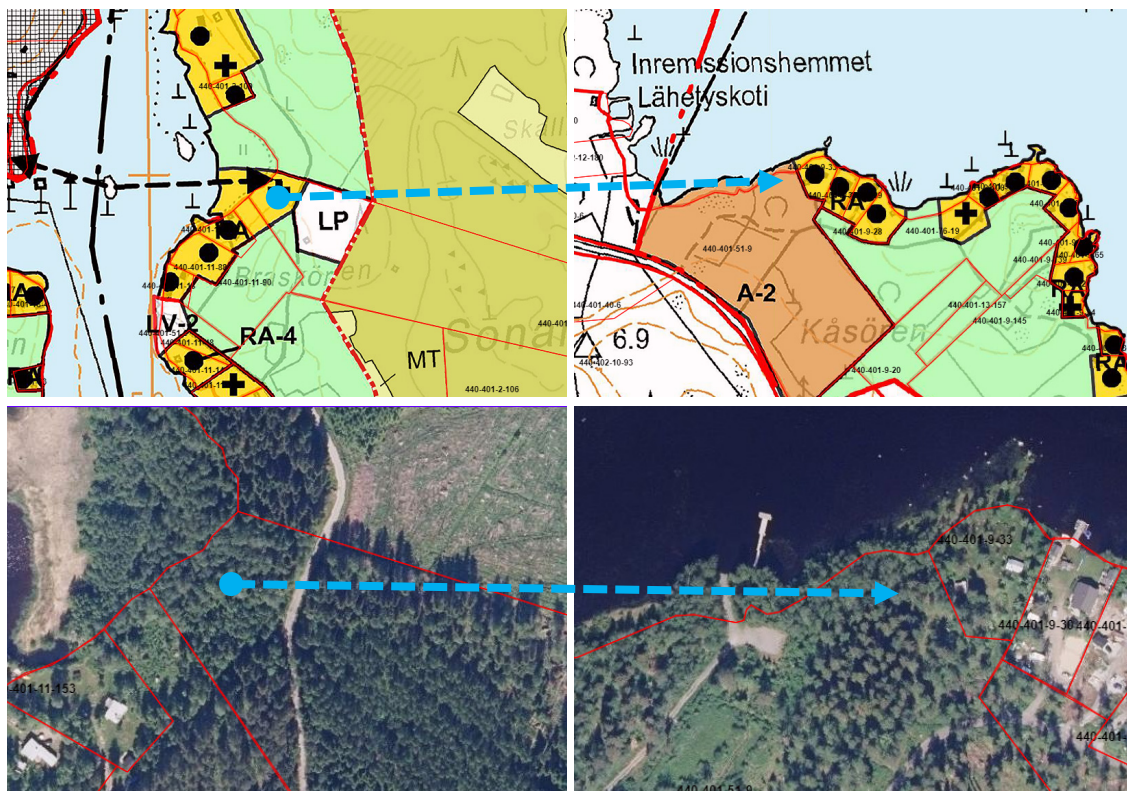
Naturvärden: Höga, möjligt klibbalskärr som är en hotad naturtyp (EN), förekomst av flygekorre med möjlig boplats.

Till fastighet 440-402-876-4 på Långöskatan (Bild 137, 138 och 139)

Skogstypen på området är lundartad moskog (OMT) och skogen en äldre gles granblandskog. På området växer minst en gran med ovanlig bark (bild 133). Inventeraren har inte kunnat identifiera grantypen, men tror det är en variant av vanlig gran. Närmast stranden växer klibbal och gott om små lövträd i buskskiktet med videbuskage närmast stranden. Stranden är sumpig med vitmossa, kråklöver och kärrfräken, hela området även skogen ovanför stranden är relativt låglänt. Utanför stranden finns en gles vassbård. Granntomten har muddrats och fyllts upp med jordmassor. Grannfastigheterna är bebyggda och väg finns till området.

Naturvärden: Medel, låglänt och naturlig strandlinje med mycket klibbal, äldre granskog.

Rekommendationer och påpekanden: Byggrätten bör flyttas. Den mottagande fastighetens mark är knappast byggbar utan åtgärder, men med tanke på ursprungsfastighetens naturvärden rekommenderas att byggrätten flyttas.

Karta 27. Översiktsskarta och flygbild av fastigheterna med kod 2.06. Pilen visar varifrån och vart markägaren önskar flytta byggrätten.

Bild 132. Avföring av flygekorre

Bild 133. En gran med ovanlig bark. På barren liknade den dock mest vanlig gran

Bild 134. Ett högt och nästan ogenomträngligt vassbestånd växer på ett brett område utanför fastigheten.

Bild 135 och 136. På den vänstra bilden gränsen mellan högre och mera låglänt mark. På den låglänta och tidvis vattendränkta marken på högra bilden är växtligheten frodig och lundartad. Klippal även grov sådan dominerar trädbeståndet med inslag av björk. Topplösa växer på området i stora bestånd.

Bild 137 och 138. Strandskogen är låglänt och blöt med videsnår närmast strandkanten och vassen. På högra bilden syns att grannfastigheten har fyllt upp området med jordmassor som även spiller över på fastigheten.

Bild 139. Skogen är en äldre gles granskog på en jämn markbotten.

3. Sammandrag av rekommendationer för planeringen

I tabell 4 presenteras sammandrag av rekommendationerna för varje område gällande flytt av byggrätt. Rekommendationerna har presenterats närmare i kapitel 1.2.

Tabell 4. Sammandrag av rekommendationerna gällande flytt av byggrätt. Två av områdena där byggrätten kan flyttas har påpekande som beaktas vid planering och användning av området.

Områdeskod	Rekommendation	Påpekanden som beaktas
1.01	Byggrätten kan flyttas	
1.02	Byggrätten bör flyttas	
1.03	Byggrätten bör flyttas	
1.04	Byggrätten kan flyttas	
1.05	Byggrätten bör flyttas	
1.06	Byggrätten bör flyttas	
1.08	Byggrätten bör flyttas	
1.10	Byggrätten kan flyttas	
1.11	Byggrätten bör flyttas	
1.12	Byggrätten kan flyttas	Strandäng bevaras (karta 10)
1.13	Byggrätten flyttas inte	
1.14	Byggrätten bör flyttas	
1.15	Byggrätten kan flyttas	
1.19	Byggrätten kan flyttas	
1.20	Byggrätten kan flyttas	
1.21	Borde flytta bägge byggrätterna	
1.22	Byggrätten bör flyttas	
1.23	Byggrätten kan flyttas	Strandäng bevaras (karta 18)
1.24	Byggrätten kan flyttas	
1.25	Byggrätten bör flyttas	
1.26	Byggrätten bör flyttas	
1.27	Byggrätten kan flyttas	
1.28	Byggrätten kan flyttas	
2.01	Byggrätten kan flyttas	Åkergröda inventeras vid muddring
2.02	Byggrätten flyttas inte	
2.03	Byggrätten kan flyttas	
2.04, 2.05	Byggrätten kan flyttas	
2.06	Byggrätten bör flyttas	

4. Litteratur

Hotanen, J-P., Nousiainen, H., Mäkipää, R., Reinikainen, A. & T. Tonteri 2008. Metsätyypit – opas kasvupaikkojen luokitteluun. Metsäkustannus. 192 s.

Huttunen, A. & Pahtamaa, T. 2002. Luontoselvitykset yleis- ja asemakaavoissa – Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus moniste 24, Oulu

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Kanckos, M. 2022. Naturinventering av MU-områden i Larsmo kommun. Rapport 48 s.

Mäkelä, K. & Salo, P. 2021: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 47 | 2021